

Stora Enso Osavuosisikatsaus

Tammikuu–syyskuu 2017

Q3

storaenso

Vankka tulos: uusi vaihe muutoksesamme

Q3/2017 (verrattuna Q3/2016)

- Liikevaihto kasvoi 4,8 % 2 509 (2 393) milj. euroon. Tämä oli jo kolmas perättäinen neljännes, jolloin liikevaihto kasvoi. Liikevaihto ilman paperiliiketoimintaa kasvoi 11,1 % pääasiassa Kiinan toimintojen, Varkauden tehtaan ja Murów'n sahan sekä suotuisan hintakehityksen ansiosta.
- Operatiivinen liiketulos kasvoi 32,4 % 290 (219) milj. euroon. Keskeisiä syitä olivat suotuisat myyntihinnat ja viimeaikaisten strategisten investointien seurauksena kasvaneet volyymit sekä onnistunut kustannushallinta. Operatiivinen liiketulosprosentti oli 11,6 % (9,2 %).
- Osakekohtainen tulos oli 0,24 (0,16) euroa. Osakekohtainen tulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä kasvoi 0,27 (0,17) euroon.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 430 (390) milj. euroa, rahavirta investointien jälkeen 283 (177) milj. euroa.
- Taseen vahvistuminen jatkui edelleen ja nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan oli 1,8 (2,1).
- Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (operatiivinen ROCE) nousi korkeimmalle tasolle sitten vuoden 2001 ensimmäisen neljänneksen ja oli nyt 13,9 % (10,1 %), mikä ylitti pitkän aikavälin tavoitetason 13 %. Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto ilman Beihain toimintoja oli 16,3 % (13,5 %).
- 50 milj. euron kannattavuuden parantamisohjelma etenee suunnitellusti. Kustannussäästötavoitteista kolmasosa oli saavutettu vuosineljänneksen loppuun mennessä ja täysi vaikutus saavutettaneen vuoden 2018 lopussa.

Q1–Q3/2017 (verrattuna Q1–Q3/2016)

- Liikevaihto kasvoi 2,3 % ja oli 7 534 (7 364) milj. euroa. Liikevaihto ilman paperiliiketoimintaa kasvoi 9,2 %.
- Operatiivinen liiketulos oli 724 (693) milj. euroa ja kasvoi 4,5 % pääasiassa kasvaneiden volyymien ansiosta.

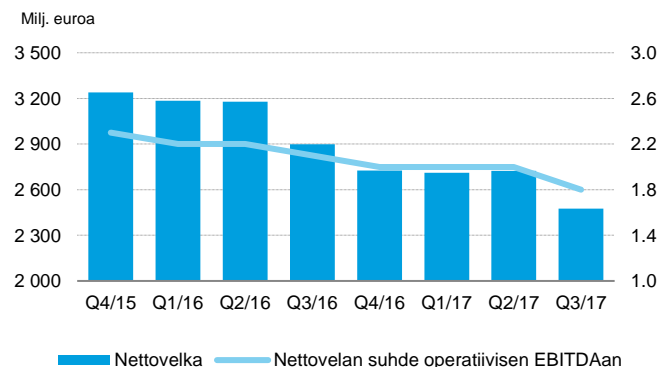
Muutos

- Beihain tehtaan ylösajo etenee suunniteltua nopeammin. Kuluttajapakkauskartonkikoneen odotetaan saavuttavan täyden tuotannon vuoden 2018 alkupuoliskolla sekä operatiivisen EBITDAn kannattavuusrajan vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä.
- Varkauden kraftlaineritehtaan ylösajo etenee. Tehtaan odotetaan saavuttavan täyden tuotannon vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä. Tehdas saavutti 15 %:n laskennallisen operatiivisen EBITDA-tasonsa.
- Lokakuussa Stora Enso ilmoitti 52 milj. euron investoinnista, jolla kasvatetaan Enocellin tehtaan liukosellukapasiteettia.
- Niin ikään lokakuussa Stora Enso ilmoitti 42 milj. euron investoinnista, jolla parannetaan kemihierteen (CTMP) saatavuutta Imatran tehtailla.

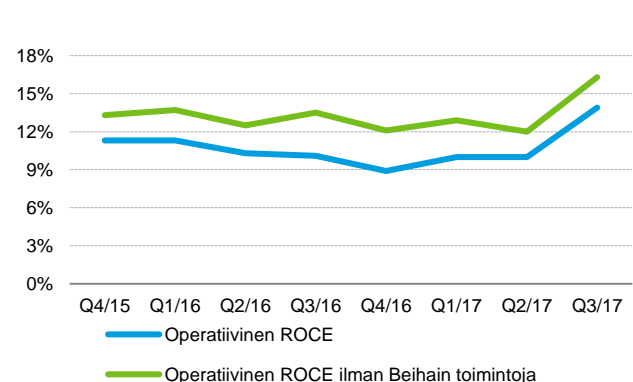
Näkymät

Vuoden 2017 viimeisen neljänneksen liikevaihdon arvioidaan olevan samalla tasolla tai hieman korkeampi kuin vuoden 2017 kolmannen neljänneksen 2 509 milj. euroa. Operatiivisen liiketuloksen odotetaan olevan jonkin verran alhaisempi tai jopa pysyvän samalla tasolla kuin vuoden 2017 kolmannen neljänneksen 290 milj. euroa. Arvio vuoden 2017 viimeisen neljänneksen operatiivisesta liiketuloksesta sisältää Beihain toimintojen ylösajon negatiivisen 7 milj. euron vaikutuksen. Kuten aiemmin on ilmoitettu, Beihain tehtaan odotetaan saavuttavan operatiivisen EBITDAn kannattavuusrajan vuoden 2017 viimeisen neljänneksen aikana. Suunniteltujen vuotuisten huoltoseisokkien vaikutuksen arvioidaan olevan noin 10 milj. euroa suurempi kuin kolmannella neljänneksellä, mikä sisältyy edellä esitettyyn arvioon.

Nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)

Tunnusluvut

Milj. euroa			Muutos %		Muutos %		Muutos %		2016
	Q3/17	Q3/16	Q3/17- Q3/16	Q2/17	Q3/17- Q2/17	Q1- Q3/17	Q1-Q3/16	Q1-Q3/17- Q1-Q3/16	
Liikevaihto	2 509	2 393	4,8 %	2 528	-0,8 %	7 534	7 364	2,3 %	9 802
Operatiivinen EBITDA	410	343	19,5 %	341	20,2 %	1 103	1 061	4,0 %	1 371
Operatiivinen EBITDA, %	16,3 %	14,3 %		13,5 %		14,6 %	14,4 %		14,0 %
Operatiivinen liiketulos	290	219	32,4 %	219	32,4 %	724	693	4,5 %	884
Operatiivinen liiketulos, %	11,6 %	9,2 %		8,7 %		9,6 %	9,4 %		9,0 %
Liiketulos (IFRS)	270	196	37,8 %	205	31,7 %	668	638	4,7 %	783
Tulos ennen veroja ja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	244	170	43,5 %	153	59,5 %	588	465	26,5 %	575
Tulos ennen veroja	224	161	39,1 %	145	54,5 %	533	465	14,6 %	541
Katsauskauden tulos	191	119	60,5 %	143	33,6 %	441	351	25,6 %	407
Investoinnit	149	150	-0,7 %	116	28,4 %	373	535	-30,3 %	729
Investoinnit ilman lisäyksiä biologisiin hyödykkeisiin	127	127	0,0 %	94	35,1 %	309	468	-34,0 %	638
Poistot ja arvonalentumiset ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	124	124	0,0 %	119	4,2 %	382	371	3,0 %	502
Korolliset nettovelat	2 476	2 899	-14,6 %	2 724	-9,1 %	2 476	2 899	-14,6 %	2 726
Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)	13,9 %	10,1 %		10,3 %		11,4 %	10,6 %		10,2 %
Tulos/osake (EPS) ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, euroa	0,27	0,17		0,19		0,63	0,48		0,65
Tulos/osake, euroa	0,24	0,16		0,19		0,57	0,47		0,59
Oman pääoman tuotto (ROE)	13,3 %	8,4 %		9,8 %		10,0 %	8,3 %		7,2 %
Velkaantumisasaste	0,43	0,52		0,49		0,43	0,52		0,47
Nettovelan suhde edellisten 12 kk operatiiviseen EBITDAan	1,8	2,1		2,0		1,8	2,1		2,0
Kiinteät kustannukset/liikevaihto	23,8 %	25,5 %		25,6 %		24,5 %	25,1 %		25,3 %
Oma pääoma/osake, euroa	7,35	7,13	3,1 %	7,12	3,2 %	7,35	7,13	3,1 %	7,36
Henkilöstö keskimäärin	27 001	26 819	0,7 %	26 581	1,6 %	26 371	26 372	0,0 %	26 269
Työtapaturmat (TRI), taajuus ^{1,2}	8,6	10,4	-17,3 %	7,0 ³	22,9 %	8,1	12,0	-32,5 %	11,7
Poissaoloon johtaneet tapaturmat (LTA), taajuus ^{1,2}	6,4	4,5	42,2 %	4,8 ³	33,3 %	5,7	4,4	29,5 %	4,4

Operatiiviset tunnusluvut: katso kappale *IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut* Taloudelliset tiedot -osion alusta.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät: katso kappale *IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut* Taloudelliset tiedot -osion alusta.

TRI (Total recordable incidents) -taajuus = Lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti.

LTA (Lost-time accident) -taajuus = Poissaoloon johtaneiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti.

¹ Stora Enson työntekijöiden osalta, pois lukien yhteiset toiminnot

² Tammikuusta 2017 lähtien Stora Enso noudattaa TRI- ja LTA-taajuuksien raportoinnissa uusia määritelmiä (Occupational Health and Safety Administration, OSHA), jotta luvut vastaavat paremmin kansainvälisiä standardeja. Muutoksen vuoksi Q3/2017 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien lukujen kanssa.

³ Laskettu uudelleen vuoden 2017 toisen neljänneksen osavuosikatsauksen jälkeen saadun tiedon vuoksi.

Toimitukset ja tuotanto

			Muutos %		Muutos %		Muutos %		2016
	Q3/17	Q3/16	Q3/17- Q3/16	Q2/17	Q3/17- Q2/17	Q1-Q3/17	Q1-Q3/16	Q1-Q3/17- Q1-Q3/16	
Kuluttajapakkauskartongin toimitukset, 1 000 tonnia	718	650	10,5 %	702	2,3 %	2 104	1 868	12,6 %	2 507
Kuluttajapakkauskartongin tuotanto, 1 000 tonnia	730	647	12,8 %	697	4,7 %	2 137	1 891	13,0 %	2 554
Aaltopahvin raaka-aineen ulkoiset toimitukset, 1 000 tonnia	256	214	19,6 %	247	3,6 %	749	632	18,5 %	869
Aaltopahvin raaka-aineen tuotanto, 1 000 tonnia	342	306	11,8 %	324	5,6 %	994	900	10,4 %	1 221
Aaltopahvin toimitukset, milj. m ²	282	274	2,9 %	275	2,5 %	824	806	2,2 %	1 082
Markkinasellun ulkoiset toimitukset, 1 000 tonnia	552	525	5,1 %	521	6,0 %	1 609	1 498	7,4 %	2 068
Puutuotetoimitukset, 1 000 m ³	1 207	1 143	5,6 %	1 325	-8,9 %	3 789	3 586	5,7 %	4 814
Paperin toimitukset, 1 000 tonnia	1 177	1 272	-7,5 %	1 185	-0,7 %	3 567	3 934	-9,3 %	5 141
Paperin tuotanto, 1 000 tonnia	1 152	1 243	-7,3 %	1 158	-0,5 %	3 513	3 936	-10,7 %	5 155

Toimitusjohtajan kommentti

”Tällä neljänneksellä olemme **vaihtaneet rytmiä muutoksessamme uusiutuvien materiaalien kasvuyhtiöksi**. Voin tyytyväisenä ilmoittaa, että liikevaihto kasvoi jo kolmannella perättäisellä neljänneksellä, ja tällä kertaa kasvua oli lähes 5 %. Keskeisessä osassa tässä kehityksessä oli Kiinan, Varkauden ja Murów'n muutoshankkeiden vakaa edistyminen. Myönteistä vaikutusta oli myös suotuisalla hintakehityksellä. Merkilläpantavaa on, että liikevaihto ilman paperiliiketoimintaa kasvoi yli 11 %.

Operatiivinen liiketulos nousi yli 32 % 290 milj. euroon. Tärkeimpiä syitä tähän olivat suotuisat myyntihinnat, strategisten investointien ansiosta kasvaneet volyymit sekä tehokas kustannusten hallinta. Taseen vahvistuminen jatkui edelleen, ja nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan oli 1,8 (2,1).

Muutoshankkeista saadaan edelleen hyviä tuloksia, ja ne vahvistavat osaltaan vankkaa asemaamme biotalouden toimijana. Beihain tehtaan ylösajo etenee edelleen suunniteltua nopeammin ja tällä neljänneksellä tuotettiin 105 000 (52 000) tonnia kuluttajapakkauskartonkia. Olen myös tyytyväinen siihen, että Varkauden kraftlaineritehtaalla on päästy laskennalliseen operatiivisen EBITDAn tavoitetasoon. Tehtaan odotetaan pääsevän täysiin tuotantolukuihin tämän vuoden viimeisellä neljänneksellä. Toinen merkittävä muutos on China Packaging -yksikön kääntymisen kasvu-uralle. Yksikön toimitukset ovat kasvaneet samalla, kun toimintaa on kehitetty.

Ilmoitimme tänään kahdesta merkittävästä investoinnista Suomessa. Investoidessamme tehtaisimme Suomessa odotamme, että maan vientiteollisuuden kansainvälinen kilpailukyky pystytään turvaamaan ja sitä voidaan jatkossa parantaa edelleen.

Investoimme 52 milj. euroa liukosellukapasiteettimme kasvattamiseen Enocellin tehtaalla 150 000 tonnin vuosikapasiteetista aina 430 000 tonniin saakka. Stora Enson liukosellua hyödynnetään tekstiiliteollisuuden käyttämien viskoosikuitujen tuotannossa. Se on **uusiutuva raaka-aine, jolla voidaan korvata öljypohjaisia materiaaleja**, kuten polyesteriä.

Investoimme myös 42 milj. euroa kemihierteen (CTMP) tuotanto- ja kuivauskapasiteetin kasvattamiseen Imatran tehtaalla. Tämä parantaa kilpailukykyämme nestepakkauskartongeissa ja elintarvikepakkauksissa käytettävässä kartongissa sekä antaa meille mahdollisuuden edetä mikrokuitusellun (MFC) kaupallistamispyrkimyksissämme. **Mikrokuitusellusta saadaan entistä kevyempiä ja kestävämpiä pakkauksia, joissa tarvitaan vähemmän raaka-ainetta.** Investoinnit lisäävät kilpailukykyämme ja edistävät **kestävää kasvua**.

On todella hienoa, että sijoituimme erinomaisesti Tukholman kauppakorkeakoulun MISUM-keskuksen (Mistra Center for Sustainable Markets) tekemässä tutkimuksessa. Siinä selvitettiin, miten Ruotsin suurimmat yritykset kertoivat vastuullisuustavoitteistaan, niiden toteuttamisesta ja arvioinnista.

Haluan jälleen kiittää asiakkaitamme hyvästä yhteistyöstä, työntekijöitämme sitoutumisesta ja sijoittajiamme luottamuksesta.”

Karl-Henrik Sundström, toimitusjohtaja

Operatiivinen liiketulosprosentti

11,6 %

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)

13,9 %

(Tavoite > 13 %)

Nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan

1,8

(Tavoite < 3,0)

Liiketuloksen täsmätyslaskelma

Milj. euroa	Q3/17	Q3/16	Muutos %		Muutos %		Muutos %		2016
			Q3/17– Q3/16	Q2/17	Q3/17– Q2/17	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16	Q1–Q3/17– Q1–Q3/16	
Operatiivinen EBITDA	410	343	19,5 %	341	20,2 %	1 103	1 061	4,0 %	1 371
Osakkuus- ja yhteisyritykset, operatiivinen ¹	20	17	17,6 %	15	33,3 %	49	49	0,0 %	80
Biologisten hyödykkeiden arvon operatiivinen alentuminen	-16	-17	5,9 %	-18	11,1 %	-46	-46	0,0 %	-65
Poistot ja arvonalentumiset ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	-124	-124	0,0 %	-119	-4,2 %	-382	-371	-3,0 %	-502
Operatiivinen liiketulos	290	219	32,4 %	219	32,4 %	724	693	4,5 %	884
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät ²	0	-14	100,0 %	-6	100,0 %	-1	-55	98,2 %	-67
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ³	-20	-9	-122,2 %	-8	-150,0 %	-55	0	n/m	-34
Liiketulos (IFRS)	270	196	37,8 %	205	31,7 %	668	638	4,7 %	783

¹ Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivisesta liiketuloksesta.

² Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeudet, biologisten hyödykkeiden arvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten veroista ja nettorahoituseristä.

³ Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä tarkemmin kohdassa *Taloudelliset tiedot*.

Vuoden 2017 kolmannen neljänneksen tulos (verrattuna Q3/2016)

Liikevaihdon muutoksen jakauma Q3/2016–Q3/2017

Liikevaihto Q3/2016, milj. euroa	2 393
Hinta ja tuotejakauma	3 %
Valuutta	-1 %
Määrä	2 %
Muu liikevaihto ¹	0 %
Yhteensä ennen rakennemuutoksia	4 %
Rakennemuutokset ²	1 %
Yhteensä	5 %
Liikevaihto Q3/2017, milj. euroa	2 509

¹ Raakapuu, energia, keräyspaperi, sivutuotteet jne.

² Tehtaiden sulkemiset, suuret investoinnit, yritysmyyntit ja -ostot

Konsernin liikevaihto 2 509 milj. euroa oli 116 milj. euroa eli 4,8 % enemmän kuin samaan aikaan edellisvuonna. Liikevaihtoa kasvattivat paikallisissa valuutoissa laskettujen myyntihintojen nousu etenkin Biomaterials- ja Packaging Solutions -divisioonissa sekä Biomaterials-, Wood Products- ja Packaging Solutions -divisioonien kasvaneet toimitukset. Kiinan Beihain kuluttajapakkauskartonkitehtaan ylösajon, Varkauden kraftlaineritehtaan ja viilupuun (LVL) tuotantolinjan sekä Puolan Murów'n sahan vaikutus ylitti Kabelin tehtaan ja Suzhoun tehdasalueen myyntien negatiivisen vaikutuksen.

Operatiivinen liiketulos 290 (219) milj. euroa kasvoi selkeästi: kasvua oli 71 milj. euroa eli 32,4 %. Operatiivinen liiketulosprosentti kasvoi yli 2 prosenttiyksikköä 11,6 %:iin (9,2 %).

Myyntihintojen nousun ansiosta operatiivinen liiketulos kasvoi 61 milj. euroa pääasiassa Packaging Solutions-, Biomaterials- ja Wood Products -divisioonissa. Volyymit kasvoivat Paper-divisioonaa lukuun ottamatta kaikissa divisioonissa ja kasvattivat operatiivista liiketulosta 68 milj. eurolla.

Muuttuvat kustannukset kasvoivat 33 milj. euroa pääasiassa Wood Products- ja Paper-divisioonien kasvaneiden puukustannusten, Paper- ja Packaging Solutions -divisioonien keräyspaperikustannusten nousun sekä kasvaneiden energiakustannusten vuoksi. Kiinteät kustannukset pienensivät tulosta 5 milj. euron verran, sillä osittain viime vuodesta muutettujen kunnossapitoaikataulujen vuoksi pienentyneiden kunnossapitokustannusten vastapainoksi muut kiinteät kustannukset nousivat. Kustannusten nousua kompensoivat osittain kannattavuuden parantamishojelman osana toteutettu onnistunut kustannushallinta. Valuuttakurssien nettovaikutus pienensi operatiivista liiketulosta 20 milj. euroa. Poistoilla, yksiköiden sulkemisilla ja osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivisella liiketuloksella oli 1 milj. euron positiivinen vaikutus.

Tuotannon suunniteltu ja suunnittelematon seisokkiaika oli paperin osalta 7 % (10 %), kartongin osalta 4 % (6 %) ja puutuotteiden osalta 0 % (0 %).

Henkilöstöä oli vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä keskimäärin noin 27 000, joka oli 200 enemmän kuin samalla neljänneksellä vuotta aikaisemmin. Henkilöstömäärä Euroopassa oli neljänneksen aikana keskimäärin noin 20 200, joka on 100 vähemmän kuin samalla neljänneksellä vuotta aikaisemmin. Kiinassa keskimääräinen henkilöstömäärä oli noin 5 700, joka oli 300 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Käyvän arvon muutoksilla ja liiketoimintaan kuulumattomilla erillä oli 1 (14) milj. euron negatiivinen nettovaikutus liiketulokseen. Pohjoismaisen metsäosakkuusyritys Tornatorin metsäomaisuuden käyvän arvon nousu tuotti 7 milj. euron positiivisen vaikutuksen, kun taas Brasiliassa sijaitsevan yhteisen toiminnon Veracelin biologisten hyödykkeiden arvon muutoksesta koitui 4 milj. euron negatiivinen vaikutus.

Osakekohtainen tulos oli 0,24 (0,16) euroa ja osakekohtainen tulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä oli 0,27 (0,17) euroa.

Konserni kirjasi vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä vertailukelpoisuuteen vaikuttavan erän, joilla oli noin 20 milj. euron negatiivinen (9 milj. euron negatiivinen) nettovaikutus liiketulokseen. Vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä liittyy kauppaan, jossa Stora Enso myi 35 %:n vähemmistöosuutensa Pakistanissa sijaitsevasta osakkuus- ja yhteisyritys Bulleh Shah Packaging Ltd:stä (BSP) pääomistaja Packages Ltd:lle.

Nettorahoituskulut, 46 milj. euroa, olivat 11 milj. euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Nettokorkokustannukset laskivat 4 milj. euroa, mikä johtui edelleen alentuneesta velkatasosta, vaikka toisaalta aktivoidut korot pienivät ja talletusten korkotuotot laskivat. Muut nettorahoituskulut kolmannella neljänneksellä olivat 15 (5) milj. euroa ja sisälsivät 11 milj. euroa lainojen takaisinmaksuihin liittyviä kuluja. Kolmannen neljänneksen nettovaluuttakurssivaikutus rahavarojen, korollisten saamisten ja velkojen sekä niihin liittyvien suojausten osalta oli 1 milj. euroa voitollinen (6 milj. euroa voitollinen) ja johtui pääasiassa valuuttamääräisten lainojen uudelleenarvostamisesta tytäryrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa.

Sijoitetun pääoman muutoksen jakauma 30.9.2016–30.9.2017

Milj. euroa	Sijoitettu pääoma
30.9.2016	8 618
Investoinnit vähennettynä poistoilla	-34
Arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-107
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos	-113
Biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannukset	-141
Myytavissä olevat sijoitukset, korottomat (pääasiassa PVO:n osakkeet)	44
Osakkuus- ja yhteisyritykset	147
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden nettovelka	-55
Operatiivinen käyttöpääoma ja muut korottomat erät, netto	105
Nettoverovelka	20
Muuntoerot	-160
Muut muutokset	-1
30.9.2017	8 323

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (operatiivinen ROCE) vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä oli 13,9 % (10,1 %). Ilman Consumer Board -divisioonan Beihain tehtaan toimintoja operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto olisi ollut 16,3 % (13,5 %).

Tammi–syyskuun 2017 tulos (verrattuna tammi–syyskuuhun 2016)

Liikevaihto kasvoi 170 milj. euroa eli 2,3 % ja oli 7 534 milj. euroa. Operatiivinen liiketulos kasvoi 31 milj. euroa 724 milj. euroon. Selkeästi kasvaneet volyymit kasvattivat operatiivista liiketulosta 133 milj. eurolla kaikissa divisioonissa Paper-divisioonaa lukuun ottamatta. Korkeammat myyntihinnat etenkin Packaging Solutions-, Biomaterials- ja Wood Products -divisioonissa paransivat operatiivista liiketulosta 52 milj. eurolla. Muuttuvat kustannukset kasvoivat 53 milj. euroa pääasiassa keräyspaperi-, logistiikka-, energia- ja kemikaalikulujen nousun seurauksena. Kiinteät kustannukset nousivat 59 milj. euroa, mikä johtui ennen kaikkea strategisten investointien ylösajosta, mutta myös kunnossapitoaikataulujen muutoksista. Poistot kasvoivat viime vuoteen verrattuna 11 milj. euroa ja liittyivät pääasiassa Beihain tehtaan käynnistämiseen. Valuuttakurssien nettovaikutus pienensi operatiivista liiketulosta 24 milj. euroa. Suljetuista yksiköistä aiheutui 8 milj. euron negatiivinen vaikutus.

Vuoden 2017 kolmannen neljänneksen tulos (verrattuna Q2/2017)

Liikevaihto oli 19 milj. euroa eli 0,8 % pienempi ja laski 2 509 milj. euroon. Operatiivisessa liiketuloksessa oli selkeää kasvua: se kasvoi 71 milj. euroa 290 milj. euroon. Korkeammat myyntihinnat etenkin Biomaterials- ja Packaging Solutions -divisioonissa paransivat operatiivista liiketulosta 36 milj. eurolla. Volyyymeilla oli 22 milj. euron ja kiinteillä kustannuksilla 39 milj. euron positiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen. Muuttuvat kustannukset nousivat 8 milj. euroa ja nettovaluuttakurssilla oli 14 milj. euron negatiivinen vaikutus. Osakkuus- ja yhteisyritysten 5 milj. eurolla parantunut tulos ei riittänyt täysin kompensoimaan suurempia poistoja ja yksiköiden sulkemisten aiheuttamaa negatiivista vaikutusta.

Rahoitus vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä (verrattuna Q2/2017)

Pääomarakenne

Milj. euroa	30.9.2017	30.6.2017	31.12.2016	30.9.2016
Operatiiviset aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ¹	6 441	6 465	6 785	6 941
Osakkuus- ja yhteisyritykset	1 594	1 590	1 594	1 455
Käyttöpääoma, netto	906	961	825	801
Pitkäaikaiset korottomat erät, netto	-554	-570	-554	-494
Sidottu pääoma yhteensä	8 387	8 446	8 650	8 703
Nettoverovelka	-64	-60	-56	-85
Sijoitettu pääoma	8 323	8 386	8 594	8 618
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	5 799	5 612	5 806	5 624
Määräysvallattomien omistajien osuudet	48	50	62	95
Korolliset nettovelat	2 476	2 724	2 726	2 899
Rahoitus yhteensä	8 323	8 386	8 594	8 618

¹ Operatiiviset aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sisältävät maa-alueet, rakennukset, koneet ja kaluston, liikearvon, biologiset hyödykkeet, päästöoikeudet, myytävissä olevat muut osakkeet ja muut aineettomat hyödykkeet.

Käyttämättömät luotot pysyivät muuttumattomina 700 milj. eurossa. Rahavarat vähennettynä käytetyillä luottolimiiteillä pienenivät 82 milj. eurolla 413 milj. euroon. Lasku johtui bruttovelan pienenemisestä edelleen, mutta vaikutuksen kumosi osittain vahva liiketoiminnan rahavirta neljänneksellä. Stora Ensolla on lisäksi käytettävissään erilaisia pitkäaikaisia rahoituslähteitä 900 (900) milj. euroon saakka.

Nettovelka oli 2 476 milj. euroa. Laskua edelliseen neljännekseen verrattuna oli 248 milj. euroa. Kolmannella vuosineljänneksellä luottoluokittaja Standard & Poor's nosti Stora Enson pitkäaikaista yritysluottoluokitusta BB:stä BB+:aan ja perusteli tätä Stora Enson onnistuneella muutoksella kasvuyritykseksi, kannattavuuden paranemisella sekä toteutusriskien pienenemisellä.

Myytavissä oleviksi sijoituksiksi luokiteltavien PVO:n osakkeiden käypä arvo kasvoi neljänneksen aikana 51 milj. euroa 266 milj. euroon. Muutos käyvässä arvossa johtuu pääasiassa sähkön markkinahinnan noususta. Käyvän arvon muutokset on kirjattu omaan pääomaan muihin laajan tuloksen eriin.

Nettovelan suhde edellisten 12 kuukauden operatiiviseen EBITDAan oli 1,8 (2,0). Velkaantumisaste 30.9.2017 oli 0,43 (0,49).

Rahavirta vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä (verrattuna Q2/2017)

Rahavirta

Milj. euroa	Q3/17	Q3/16	Muutos % Q3/17– Q3/16	Q2/17	Muutos % Q3/17– Q2/17	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16	Muutos % Q1–Q3/17– Q1–Q3/16	2016
Operatiivinen EBITDA	410	343	19,5 %	341	20,2 %	1 103	1 061	4,0 %	1 371
Operatiivisen EBITDAn vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-	-3	100,0 %	-8	100,0 %	-32	-51	37,3 %	-77
Osinkotuotot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	-	-	-	8	-100,0 %	20	58	-65,5 %	58
Muut oikaisut	-3	-7	57,1 %	-3	0,0 %	-1	1	-200,0 %	-2
Käyttöpääoman muutos	23	57	-59,6 %	27	-14,8 %	-117	103	-213,6 %	283
Liiketoiminnan rahavirta (ei-IFRS)	430	390	10,3 %	365	17,8 %	973	1 172	-17,0 %	1 633
Aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin investoidut rahavarat	-138	-213	35,2 %	-128	-7,8 %	-401	-578	30,6 %	-798
Osakkuus- ja yhteisyritysten hankinta	-9	-	-	-	-	-9	-	-	-1
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	283	177	59,9 %	237	19,4 %	563	594	-5,2 %	834

Vuoden 2017 kolmannen neljänneksen rahavirta investointien jälkeen oli 283 milj. euroa. Käyttöpääoma laski 23 milj. euroa pääasiassa käyttöpääoman jatkuvan hallinnan seurauksena. Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin olivat 138 milj. euroa. Aiemmin ilmoitettuihin varauksiin liittyvät maksut olivat 7 milj. euroa.

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin

Lisäykset aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä olivat yhteensä 149 milj. euroa, josta 127 milj. euroa investoitiin aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin ja 22 milj. euroa biologisiin hyödykkeisiin. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 124 milj. euroa. Aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin tehdyillä lisäyksillä oli 138 milj. euron rahavirtavaikutus.

Suurimmat vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä käynnissä olleet hankkeet olivat uusi polyeteeni (PE) -päälystyslaitos ja automatisoitu rullavarasto Imatran tehtailla, Kiinan Beihain tehtaan PE-päälystyslinjainvestointi, Heinolan Flutingtehtaan päivitys ja aaltopahvipakkausten valmistuksen keskittäminen Suomessa sekä Skutskärin tehtaan revinnäisselluhanke Ruotsissa.

Arvio vuoden 2017 investoinneista ja poistoista

<u>Milj. euroa</u>	<u>Arvio 2017</u>
Investoinnit	600–650
Poistot	490–510
Biologisten hyödykkeiden arvon operatiivinen alentuminen	50–70

Investointiennuste sisältää noin 100 milj. euroa investointeja konsernin biologisiin hyödykkeisiin. Lisäksi se sisältää seuraavat merkittävät investointihankkeet:

- 50 milj. euroa Imatran tehtaiden PE-päälystyslaitokseen ja automatisoituun rullavarastoon
- 24 milj. euroa Beihain tehtaan PE-päälystyslinjaan
- 18 milj. euroa Skutskärin tehtaan revinnäisselluhankkeeseen Ruotsissa
- 19 milj. euroa aaltopahvin tuotannon keskittämiseen Suomessa
- 14 milj. euroa Heinolan Flutingtehtaan päivitykseen
- 11 milj. euroa uuteen ristiinliimattua puuta (CLT) valmistavaan tuotantoyksikköön Gruvönin sahalla Ruotsissa.

Segmentit vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä (verrattuna Q3/2016)

Consumer Board –divisioona

Beihain tehtaan ylösajo etenee suunniteltua nopeammin

Consumer Board -divisioona tarjoaa ja kehittää kuluttajapakkauskartonkeja paino- ja pakkaussovelluksiin. Laaja kartonki- ja päällystevalikoima soveltuu moniin pakkauskonsepteihin ja pakkausten optimointiin, kuten neste- ja elintarvikepakkauksiin sekä lääkkeiden ja yleisyytuotteiden pakkauksiin. Palvelemme jatkojalostajia ja brändien omistajia ympäri maailmaa ja laajennamme liiketoimintaamme Kiinan sekä Aasian ja Tyynenmeren alueen kaltaisille kasvumarkkinoille.

Milj. euroa	Q3/17	Q3/16	Muutos % Q3/17– Q3/16	Q2/17	Muutos % Q3/17– Q2/17	Q1– Q3/17	Q1– Q3/16	Muutos % Q1–Q3/17– Q1–Q3/16	2016
Liikevaihto	639	599	6,7 %	630	1,4 %	1 880	1 762	6,7 %	2 342
Operatiivinen EBITDA	127	118	7,6 %	111	14,4 %	357	355	0,6 %	447
Operatiivinen EBITDA, %	19,9 %	19,7 %		17,6 %		19,0 %	20,1 %		19,1 %
Operatiivinen liike-tulos	86	67	28,4 %	69	24,6 %	216	216	0,0 %	254
Operatiivinen liike-tulos, %	13,5 %	11,2 %		11,0 %		11,5 %	12,3 %		10,8 %
Operatiivinen ROOC ¹	17,7 %	12,9 %		13,9 %		14,7 %	13,9 %		12,7 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	111	89	24,7 %	140	-20,7 %	318	339	-6,2 %	453
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	62	-30	n/m	81	-23,5 %	145	27	n/m	40
Kartongin toimitukset, 1 000 tonnia	718	650	10,5 %	702	2,3 %	2 104	1 868	12,6 %	2 507
Kartongin tuotanto, 1 000 tonnia	730	647	12,8 %	697	4,7 %	2 137	1 891	13,0 %	2 554

¹ Operatiivinen ROOC = 100 % x operatiivinen liike-tulos / keskimääräinen sidottu pääoma

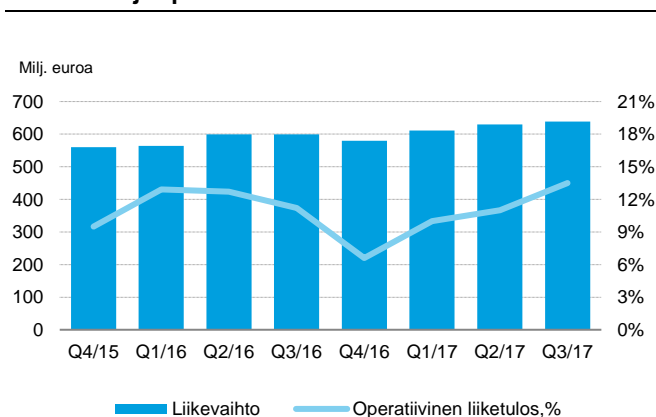
Ei-IFRS-luvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alussa

- Liikevaihto oli 639 milj. euroa, jossa on kasvua 40 milj. euroa eli 6,7 %. Tämä johtui pääasiassa Beihain tehtaan ylösajosta, mikä kasvatti volyymeja ja nosti myyntihintoja.
- Operatiivinen liike-tulos kasvoi 19 milj. euroa 86 milj. euroon. Euroopan toimintojen lievän kustannusten nousun johdosta heikentynyttä kannattavuutta kompensoi reilusti Beihain tehtaan käynnistämiseen liittynyt myönteinen kehitys.
- Operatiivinen ROOC ilman Beihain toimintoja oli 40,5 % (42,3 %).
- Beihain tehtaan ylösajo etenee edelleen suunniteltua nopeammin. Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä rikkoutunut turbiini on saatu jälleen käyttöön. Tähän liittyneen varauksen jäljelle jäänyt 3,2 milj. euron osuus on purettu. Kuluttajapakkauskartonkikoneen odotetaan saavuttavan täyden tuotannon vuoden 2018 alkupuoliskolla sekä operatiivisen EBITDAn kannattavuusrajan vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä. Beihain tehtaan tuotanto vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä oli 105 000 (52 000) tonnia kuluttajapakkauskartonkia.
- Beihain toimintojen ylösajolla oli 13 milj. euron negatiivinen (42 milj. euron negatiivinen) vaikutus vuoden 2017 kolmannen neljänneksen operatiiviseen liike-tulokseen. Vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä vaikutuksen arvioidaan olevan 7 milj. euroa negatiivinen (38 milj. euroa negatiivinen). Vaikutus sisältää neljännesvuosittaisen 10 milj. euron poiston.
- Syyskuussa saatiin päätökseen kauppa, jossa Stora Enso myi 35 %:n vähemmistöosuutensa Bulleh Shah Packaging Ltd:ssä pääomistaja Packages Ltd:lle.
- Lokakuussa Stora Enso ilmoitti Imatran tehtaiden investointihankkeesta, jonka tavoitteena on parantaa kemihierteen (CTMP) saatavuutta. Hankkeeseen kuuluu kemihierteen kuivain, pulpperi ja selluvaraston laajennus.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q3/17 verrattuna Q3/16	Kysyntä Q3/17 verrattuna Q2/17	Hinta Q3/17 verrattuna Q3/16	Hinta Q3/17 verrattuna Q2/17
Kuluttajapakkauskartonki	Eurooppa	Hieman vahvempi	Vakaa	Hieman alhaisempi	Hieman alhaisempi

Liikevaihto ja operatiivinen liike-tulos

Operatiivinen ROOC

17,7 %

Operatiivinen ROOC ilman Beihaita

40,5 %

(Tavoite: >20 %)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2017	2016
Q1	–	–
Q2	–	–
Q3	Imatran ja Inkeröisten tehtaat	Imatran ja Inkeröisten tehtaat
Q4	Skoghallin ja Forsin tehtaat	Skoghallin ja Forsin tehtaat

Packaging Solutions –divisioona

Kannattava kasvu jatkuu

Packaging Solutions -divisioona kehittää kuitupohjaisia pakkauksia ja toimii arvoketjun kaikissa vaiheissa selluntuotannosta sekä materiaalien ja pakkausten valmistuksesta aina kierrätykseen asti. Ratkaisujemme avulla jatkojalostajat, brändin omistajat ja jälleenmyyjät pystyvät optimoimaan suorituskykyä, alentamaan kokonaiskustannuksia ja kasvattamaan liikevaihtoa.

Milj. euroa	Q3/17	Q3/16	Muutos % Q3/17– Q3/16	Q2/17	Muutos % Q3/17– Q2/17	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16	Muutos % Q1–Q3/17– Q1–Q3/16	2016
Liikevaihto	318	259	22,8 %	313	1,6 %	921	762	20,9 %	1 044
Operatiivinen EBITDA	65	37	75,7 %	56	16,1 %	164	93	76,3 %	129
Operatiivinen EBITDA, %	20,4 %	14,3 %		17,9 %		17,8 %	12,2 %		12,4 %
Operatiivinen liikevaihto	48	21	128,6 %	40	20,0 %	112	45	148,9 %	64
Operatiivinen liikevaihto, %	15,1 %	8,1 %		12,8 %		12,2 %	5,9 %		6,1 %
Operatiivinen ROOC ¹	22,4 %	9,6 %		18,3 %		17,6 %	7,0 %		7,6 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	83	39	112,8 %	53	56,6 %	167	88	89,8 %	132
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	60	23	160,9 %	41	46,3 %	117	40	192,5 %	63
Kartongin toimitukset (ulkoiset), 1 000 tonnia	256	214	19,6 %	247	3,6 %	749	632	18,5 %	869
Kartonkituotanto, 1 000 tonnia	342	306	11,8 %	324	5,6 %	994	900	10,4 %	1 221
Aaltopahvin toimitukset, milj. m ²	282	274	2,9 %	275	2,5 %	824	806	2,2 %	1 082
Aaltopahvin tuotanto, milj. m ²	286	274	4,4 %	272	5,1 %	825	799	3,3 %	1 073

¹ Operatiivinen ROOC = 100 % x operatiivinen liikevaihto / keskimääräinen sidottu pääoma

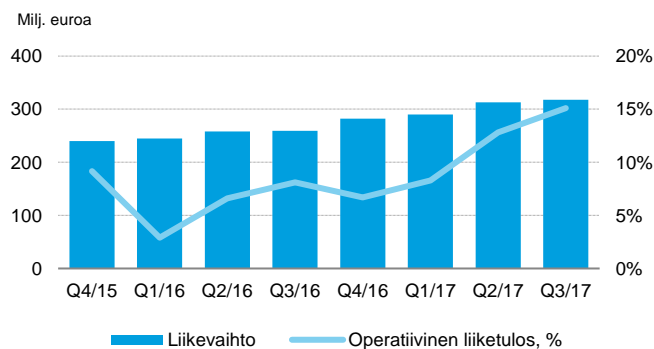
Ei-IFRS-luvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alussa

- Varkauden kraftlaineritehtaan ylösajo, Euroopan yksiköiden suotuista hintakehitys sekä Containerboard- ja China Packaging -yksiköiden kasvaneet toimitukset nostivat liikevaihtoa 59 milj. euroa eli 22,8 % 318 milj. euroon.
- Operatiivinen liikevaihto oli ennätyskorkea, 48 milj. euroa. Kasvua oli 27 milj. euroa eli 128,6 % vuoden takaiseen verrattuna. Aaltopahvin raaka-aineen selkeästi parantunut myyntihinta ja yleisesti kasvaneet volyymit sekä China Packaging -yksikön toiminnan kehittyminen kompensoivat reilusti kustannusten kasvua. Varkauden kraftlaineritehdas nosti operatiivista liikevaihtoaan 7 milj. euroa vuoden takaiseen verrattuna.
- Varkauden kraftlaineritehtaan käynnistäminen etenee suunnitelmien mukaan, ja tehtaan odotetaan toimivan täydellä teholla vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä. Tehtaan operatiivinen EBITDA saavutti laskennallisen 15 %:n tasonsa.
- Vastauksena kysynnän voimakkaaseen kasvuun päätettiin investoida 16 milj. euroa Kiinan kapasiteetin laajentamiseen ja tekniikan ajantasaistamiseen. Hankkeen arvioidaan valmistuvan vuoden 2019 puoliväliin mennessä.
- Vuosineljänneksen aikana Stora Enso vei loppuun kaupan, jolla se myi ruotsalaisen tytäryhtiönsä, näytteillepanoa ja tapahtumakalusteita varten kartonkia valmistavan Stora Enso Re-board AB:n liiketoiminnan ja omaisuuden Culas AB:lle. Kaupalla ei ollut merkittävää vaikutusta Stora Enson liikevaihtoon ja operatiiviseen liikevaihtoon.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q3/17 verrattuna Q3/16	Kysyntä Q3/17 verrattuna Q2/17	Hinta Q3/17 verrattuna Q3/16	Hinta Q3/17 verrattuna Q2/17
Ensikuitupohjainen aaltopahvin raaka-aine	Maaillanlaajuinen	Vahvempi	Hieman vahvempi	Merkittävästi korkeampi	Hieman korkeampi
Kierrätyskuitupohjainen aaltopahvin raaka-aine	Eurooppa	Merkittävästi vahvempi	Vakaa	Merkittävästi korkeampi	Korkeampi
Aaltopahvipakkaukset	Eurooppa	Merkittävästi vahvempi	Vakaa	Hieman korkeampi	Hieman korkeampi

Liikevaihto ja operatiivinen liikevaihto

Operatiivinen ROOC

22,4 %

(Tavoite: >20 %)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2017	2016
Q1	–	–
Q2	Ostrołękan tehdas	Ostrołękan tehdas
Q3	Varkauden tehdas	Heinolan tehdas
Q4	Heinolan tehdas	Varkauden tehdas

Biomaterials-divisioona

Sellun myönteinen kehitys jatkuu

Biomaterials-divisioona tarjoaa laajan valikoiman sellulaatuja paperin, kartongin, pehmopapereiden sekä tekstiilien ja hygieniatuotteiden valmistukseen. Kehitämme myös uusia, innovatiivisia tapoja maksimoida puusta ja muista lignoselluloosabiomassoista saatava arvo. Sokereilla ja ligniinillä on sovellusmahdollisuuksia erikoiskemikaaliteollisuudessa, rakennusallalla, hygieniatuotteissa ja elintarviketeollisuudessa.

Milj. euroa	Q3/17	Q3/16	Muutos % Q3/17– Q3/16	Q2/17	Muutos % Q3/17– Q2/17	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16	Muutos % Q1– Q3/17– Q1–Q3/16	2016
Liikevaihto	379	334	13,5 %	371	2,2 %	1 119	1 027	9,0 %	1 376
Operatiivinen EBITDA	124	79	57,0 %	100	24,0 %	314	286	9,8 %	361
Operatiivinen EBITDA, %	32,7 %	23,7 %		27,0 %		28,1 %	27,8 %		26,2 %
Operatiivinen liikevaihto	88	43	104,7 %	62	41,9 %	203	184	10,3 %	224
Operatiivinen liikevaihto, %	23,2 %	12,9 %		16,7 %		18,1 %	17,9 %		16,3 %
Operatiivinen ROOC ¹	14,8 %	6,7 %		9,8 %		10,7 %	9,5 %		8,5 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	92	97	-5,2 %	131	-29,8 %	298	340	-12,4 %	419
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	61	64	-4,7 %	99	-38,4 %	212	241	-12,0 %	278
Sellun toimitukset, 1 000 tonnia	666	613	8,6 %	646	3,1 %	1 974	1 857	6,3 %	2 508

¹ Operatiivinen ROOC = 100 % x operatiivinen liikevaihto / keskimääräinen sidottu pääoma
 Ei-IFRS-luvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alussa

- Liikevaihto kasvoi 45 milj. euroa eli 13,5 % ja oli 379 milj. euroa. Tämä johtui Latinalaisen Amerikan ja Pohjoismaiden tehtaiden toimitusten kasvusta sekä osittain myös myyntihintojen noususta.
- Operatiivinen liikevaihto yli kaksinkertaistui 88 milj. euroon. Tätä auttoivat sellun parempi hinta, kasvaneet volyymit ja alhaisemmat kunnossapitokustannukset, jotka johtuivat pääasiassa kunnossapitoseisokkien aikataulujen muutoksista.
- Montes del Platan sellutehdas ylsi historiansa parhaisiin vuosineljänneksen tuotantomääriin vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä.
- Lokakuussa Stora Enso ilmoitti Enocellin tehtaan liukosellukapasiteetin kasvattamiseen tähtäävästä investoinnista.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q3/17 verrattuna Q3/16	Kysyntä Q3/17 verrattuna Q2/17	Hinta Q3/17 verrattuna Q3/16	Hinta Q3/17 verrattuna Q2/17
Havupuusellu	Eurooppa	Vakaa	Vakaa	Merkittävästi korkeampi	Hieman korkeampi
Lehtipuusellu	Eurooppa	Vakaa	Vakaa	Merkittävästi korkeampi	Korkeampi

Liikevaihto ja operatiivinen liikevaihto

Operatiivinen ROOC

14,8 %

(Tavoite: >15 %)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2017	2016
Q1	–	–
Q2	Montes del Platan ja Sunilan tehtaot	Montes del Platan tehdas
Q3	–	Veracelin ja Skutskärin tehtaot
Q4	Veracelin ja Skutskärin tehtaot	Enocellin tehdas

Wood Products –divisioona

Tulos jatkui vakaana

Wood Products -divisioona tarjoaa monipuolisia puupohjaisia ratkaisuja rakentamisen ja asumisen tarpeisiin. Tuotevalikoimamme kattaa kaikki kaupunkirakentamisen osa-alueet, kuten massiivipuuelementit, puukomponentit ja pelletit. Tarjoamme myös laajan sahatavaravaliokiman. Pääasiallisia asiakkaitamme ovat jälleenmyyjät ja tukkukauppiat sekä rakennusalan moninaiset toimijat.

Milj. euroa	Q3/17	Q3/16	Muutos % Q3/17– Q3/16	Q2/17	Muutos % Q3/17– Q2/17	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16	Muutos % Q1–Q3/17– Q1–Q3/16	2016
Liikevaihto	415	385	7,8 %	440	-5,7 %	1 271	1 200	5,9 %	1 595
Operatiivinen EBITDA	37	30	23,3 %	43	-14,0 %	111	94	18,1 %	118
Operatiivinen EBITDA, %	8,9 %	7,8 %		9,8 %		8,7 %	7,8 %		7,4 %
Operatiivinen liikevaihto	29	22	31,8 %	35	-17,1 %	86	71	21,1 %	88
Operatiivinen liikevaihto, %	7,0 %	5,7 %		8,0 %		6,8 %	5,9 %		5,5 %
Operatiivinen ROOC ¹	21,3 %	17,5 %		25,5 %		21,6 %	18,5 %		16,8 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	62	44	40,9 %	28	121,4 %	112	145	-22,8 %	142
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	50	23	117,4 %	21	138,1 %	81	86	-5,8 %	75
Puutuotetoimitukset, 1 000 m ³	1 169	1 107	5,6 %	1 288	-9,2 %	3 669	3 467	5,8 %	4 643

¹ Operatiivinen ROOC = 100 % x operatiivinen liikevaihto / keskimääräinen sidottu pääoma

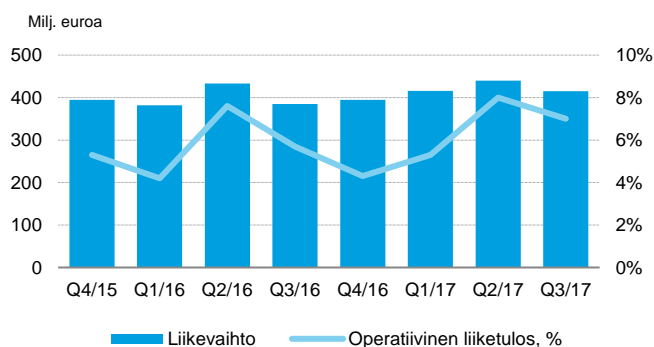
Ei-IFRS-luvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alussa

- Liikevaihto kasvoi 10,5 % ilman Baltian maiden puunhankintatoimintoja, jotka siirrettiin Muut-segmenttiin vuoden 2017 toisella neljänneksellä. Liikevaihdon kasvu oli pääosin seurausta volyymien kasvusta, hintojen noususta ja strategisten valintojen ansiosta parantuneesta tuotevalikoimasta. Building Components and Systems -yksikön liikevaihto kasvoi 14 %.
- Operatiivinen liikevaihto kolmannella neljänneksellä oli korkein kymmeneen vuoteen eli 29 milj. euroa, jossa kasvua oli 7 milj. euroa eli 31,8 %. Korkeammat myyntihinnat ja suuremmat volyymit tasoittivat vertailukaudella Keski-Euroopan poikkeuksellisen alhaisesta kustannustasosta johtuneen kasvaneiden puukustannusten vaikutuksen.
- Viilupuun (LVL) tuotannon ylösaajo Varkauden tehtaalla jatkuu. Linjan odotetaan saavuttavan täyden tuotannon vuoden 2018 puolivälissä.
- Heinäkuussa Stora Enso ilmoitti investoivansa 45 milj. euroa uuteen ristiinliimattua puuta (CLT) valmistavaan tuotantoyksikköön Gruvönin sahalla Ruotsissa. Tuotannon on määrä alkua vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q3/17 verrattuna Q3/16	Kysyntä Q3/17 verrattuna Q2/17	Hinta Q3/17 verrattuna Q3/16	Hinta Q3/17 verrattuna Q2/17
Puutuotteet	Eurooppa	Hieman vahvempi	Heikompi	Hieman korkeampi	Vakaa

Liikevaihto ja operatiivinen liikevaihto

Operatiivinen ROOC

21,3 %
(Tavoite: >18 %)

Paper-divisioona

Tilapäiset vaikeudet painoivat kannattavuutta ja kassavirtaa

Paper-divisioona tarjoaa eturivin paperiratkaisuja painetun median ja toimistojen tarpeisiin. Laajassa valikoimassa on sekä kierrätys- että ensikuidusta valmistettuja papereita. Pääasiallisia asiakkaitamme ovat kustantajat, jälleenmyyjät, painotalot, tukkurit, jatkojalostajat ja toimistotarvikkeiden toimittajat. Kolme tehtaista valmistaa paperia sataprosenttisesti kierrätyskuidusta.

Milj. euroa	Q3/17	Q3/16	Muutos % Q3/17– Q3/16	Q2/17	Muutos % Q3/17– Q2/17	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16	Muutos % Q1–Q3/17– Q1–Q3/16	2016
Liikevaihto	727	792	-8,2 %	719	1,1 %	2 194	2 485	-11,7 %	3 245
Operatiivinen EBITDA	56	77	-27,3 %	37	51,4 %	161	234	-31,2 %	324
Operatiivinen EBITDA, %	7,7 %	9,7 %		5,1 %		7,3 %	9,4 %		10,0 %
Operatiivinen liike-tulos	29	53	-45,3 %	11	163,6 %	82	147	-44,2 %	211
Operatiivinen liike-tulos, %	4,0 %	6,7 %		1,5 %		3,7 %	5,9 %		6,5 %
Operatiivinen ROOC ¹	16,0 %	19,4 %		5,4 %		12,7 %	17,6 %		19,4 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	24	109	-78,0 %	91	-73,6 %	157	225	-30,2 %	351
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	6	93	-93,5 %	76	-92,1 %	114	187	-39,0 %	277
Rahavirta investointien jälkeen / liikevaihto (ei-IFRS)	0,8 %	11,7 %		10,6 %		5,2 %	7,5 %		8,5 %
Paperin toimitukset, 1 000 tonnia	1 177	1 272	-7,5 %	1 185	-0,7 %	3 567	3 934	-9,3 %	5 141
Paperin tuotanto, 1 000 tonnia	1 152	1 243	-7,3 %	1 158	-0,5 %	3 513	3 936	-10,7 %	5 155

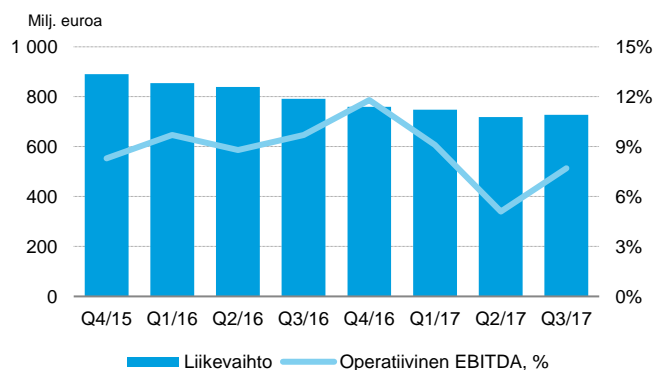
¹ Operatiivinen ROOC = 100 % × operatiivinen liike-tulos / keskimääräinen sidottu pääoma
Ei-IFRS-luvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alussa

- Vertailukelpoisen liiketoiminnan liikevaihto pieneni 10 milj. euroa eli 1,3 %. Lasku johtui pääasiassa Veitsiluodon paperikone 2:lle (PK 2) sattuneen onnettomuuden vaikutuksista liikevaihtoon sekä negatiivisesta valuuttakurssivaikutuksesta. Kabelin tehtaan ja Suzhoun tehdasalueen myynnit pienensivät liikevaihtoa 55 milj. eurolla.
- Operatiivinen liike-tulos laski 24 milj. euroa 29 milj. euroon. Muuttuvat kustannukset kasvoivat 19 milj. euroa pääasiassa keräyspaperi-, energia-, puu- ja kemikaalikulujen nousun seurauksena. Valuuttakursseilla oli lisäksi 7 milj. euron negatiivinen vaikutus.
- Tammi–syyskuussa rahavirta investointien jälkeen suhteessa liikevaihtoon oli 5,2 %. Tällä neljänneksellä rahavirta investointien jälkeen suhteessa liikevaihtoon oli 0,8 %. Syinä olivat EBITDAn pienentyminen sekä käyttöpääoman kasvu edellisen neljänneksen lopun matalasta tasosta.
- Syyskuussa Stora Enso ilmoitti saaneensa päätökseen neuvottelut Kvarnsvedenin tehtaan uudelleenjärjestelyistä ja PK 8:n pysyvistä sulkemisesta. Tämä vaikuttaa 122 henkilöön. Uudelleenjärjestelyn odotetaan tuovan 12 milj. euron vuotuiset kustannussäästöt.
- Veitsiluodon tehtaan PK 2:lle tapahtui elokuun 2017 alussa onnettomuus, jossa osia kuivatusosasta vaurioitui käyttökelvottomaksi. PK 2:ta käytetään tällä hetkellä väliaikaisella teknisellä ratkaisulla, ja se korjataan kokonaan vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä. Vakuutuksen odotetaan kattavan suurelta osin liiketoiminnan keskeytymisen ja omaisuusvahingot.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q3/17 verrattuna Q3/16	Kysyntä Q3/17 verrattuna Q2/17	Hinta Q3/17 verrattuna Q3/16	Hinta Q3/17 verrattuna Q2/17
Paperi	Eurooppa	Heikompi	Vakaa	Vakaa	Hieman korkeampi

Liikevaihto ja operatiivinen EBITDA

Rahavirta investointien jälkeen / liikevaihto¹

0,8 %

(Tavoite: >7 %)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2017	2016
Q1	–	–
Q2	Oulun tehdas	Langerbruggen tehdas
Q3	Veitsiluodon tehdas	Anjalan, Maxaun, Oulun ja Veitsiluodon tehtaata
Q4	Nymöllan tehdas	–

¹ Paper-divisioonan avainmittari on rahavirta investointien jälkeen suhteessa liikevaihtoon (ei-IFRS), koska divisioonan tavoitteena on tuottaa rahavirtaa konsernille, jotta konserni voi muuttua uusiutuvien materiaalien kasvuyhtiöksi.

Muut

Muut-segmentti sisältää pohjoismaiset metsäosakkuusyritykset, Stora Enson osakkuuden energiayhtiö Pohjolan Voimassa, Pohjoismaiden ja Baltian maiden tehtaiden puunhankinnan, tehdasalueisiin liittymättömät puuviljelmät sekä konsernin yhteiset palvelut ja hallinnon.

Milj. euroa	Muutos %			Muutos %			Muutos %		
	Q3/17	Q3/16	Q3/17– Q3/16	Q2/17	Q2/17– Q2/17	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16	Q1–Q3/17– Q1–Q3/16	2016
Lijkevaihto	593	559	6,1 %	628	-5,6 %	1 872	1 836	2,0 %	2 477
Operatiivinen EBITDA	1	2	-50,0 %	-6	116,7 %	-4	-1	n/m	-8
Operatiivinen EBITDA, %	0,2 %	0,4 %		-1,0 %		-0,2 %	-0,1 %		-0,3 %
Operatiivinen liikevaihto	10	13	-23,1 %	2	n/m	25	30	-16,7 %	43
Operatiivinen liikevaihto, %	1,7 %	2,3 %		0,3 %		1,3 %	1,6 %		1,7 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	58	12	n/m	-78	174,4 %	-79	35	n/m	136
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	44	4	n/m	-81	154,3 %	-106	13	n/m	101

Ei-IFRS-luvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alussa

- Operatiivinen liikevaihto laski 3 milj. euroa 10 milj. euroon.

Vastuullisuus vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä (verrattuna Q3/2016)

Työturvallisuus

TRI- ja LTA-taajuudet^{1 2}

	Q3/17	Q3/16	Q2/17 ³	Q1-Q3/17	Q1-Q3/16	2016	Välitavoite	Välitavoite saavutettava
Työtapaturmat (TRI), taajuus	8,6	10,5	7,0	8,1	12,0	11,7		
Poissaoloon johtaneet tapaturmat (LTA), taajuus	6,4	4,4	4,8	5,7	4,4	4,4	4,0	vuoden 2017 loppuun mennessä

TRI (Total recordable incidents) -taajuus = Lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti.

LTA (Lost-time accident) -taajuus = Poissaoloon johtaneiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti.

¹ Stora Enson työntekijät, pois lukien yhteiset toiminnot

² Tammikuusta 2017 lähtien Stora Enso noudattaa TRI- ja LTA-taajuuksien raportoinnissa uusia määritelmiä (Occupational Safety and Health Administration, OSHA), jotta luvut vastaavat paremmin kansainvälisiä standardeja. Muutoksen vuoksi vuoden 2017 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien lukujen kanssa.

³ Laskettu uudelleen vuoden 2017 toisen neljänneksen osavuositarkastuksen jälkeen saadun tiedon vuoksi.

LTA-taajuus on noussut, minkä vuoksi vuositavoitteen saavuttamisessa on haasteita. Stora Enso on päättänyt ottaa käyttöön uuden turvallisuussuunnitelman (Safety Roadmap) saavuttaakseen työturvallisuudessa merkittäviä parannuksia. Turvallisuussuunnitelman keskiössä on hallinnon ja työskentelytapojen kehittäminen, ohjaus ja standardien noudattaminen sekä johtajuuden ja hyvien käytäntöjen pohjalle rakentaminen. Turvallisuussuunnitelman ensimmäinen osa otettiin käyttöön elokuussa.

Toimittajat

Toimittajille suunnatun eettisen toimintaohjeen käyttöönotto

Toimittajien eettinen toimintaohje

	30.9.2017	30.6.2017	31.12.2016	30.9.2016	Tavoite	Tavoite saavutettava
% hankintakustannuksista toimittajien eettisen toimintaohjeen ¹ piirissä	94 %	93 %	92 %	92 %	95 %	vuoden 2017 loppuun mennessä

¹ Ilman yhteisiä toimintoja.

Käyttöönotto etenee suunnitelmien mukaisesti.

Ihmisoikeudet

Danish Institute for Human Rights (DIHR) -instituutin koostaman ihmisoikeusvaikutusten arviointia koskevan raportin tuloksiin vastaavat toimintasuunnitelmat

Ehkäisevien ja korjaavien toimenpiteiden toteutumisen eteneminen

	Valmistunut	Meneillään	Ei aikataulussa	Lopetettu ¹	Säännölliset tarkastukset ²
Toteutuksen eteneminen, % kaikista toimenpiteistä	87 %	0 %	1 %	9 %	3 %

¹ Ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa tunnistetut asiat, joiden käsittely lopetettiin sen jälkeen, kun niiden paikkansapitävyys tietyissä paikallisissa oloissa oli arvioitu uudelleen.

² Pitkän aikavälin toimenpiteet, joille ei ole määrätty päättymispäivää ja jotka vaativat jatkuvaa tarkastelua.

Kolmannen neljänneksen loppuun mennessä ehkäisevistä ja korjaavista toimenpiteistä oli saatu päätökseen 87 % (87 % toisen neljänneksen loppuun mennessä), ja 99 % toimenpiteistä oli ratkaistu. Toimenpiteet perustuvat YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskeviin periaatteisiin ja DIHR:n kanssa yhteistyössä laadittuihin kriteereihin. Kuten aiemmin on ilmoitettu, jäljellä olevat toimenpiteet saatetaan asianmukaiseen päätökseen vuoden 2017 aikana, ja toimintasuunnitelmiin liittyvä raportointi päättyy vuoden 2017 viimeisen neljänneksen katsauksen jälkeen.

Lapsityövoiman vastainen toiminta Pakistanissa ja yhteistyö Kansainvälisen työjärjestön (ILO) kanssa

Stora Enso on saanut loppuun aiemmin ilmoitetun kaupan, jossa se myi 35 %:n vähemmistöosuutensa Pakistanissa sijaitsevasta osakkuus- ja yhteisyritys Bulleh Shah Packaging (Private) Ltd:stä (BSP) pääomistaja Packages Ltd:lle. Konserni jatkaa myös BSP:n myymisen jälkeen kahden yhteisöohjelmansa rahoittamista Pakistanissa. Koululuohjelmaa koskeva sopimus on voimassa vuoteen 2023. Mobiiliklinikan tukeminen jatkuu siihen saakka, että klinikan toiminta siirtyä Lahoressa sijaitsevan sairaalan vastuulle, mikä tapahtuu todennäköisesti ennen vuodenvaihdetta.

Stora Enso jatkaa myös yhteistyötään ILO:n kanssa ihmisarvoisen työn edistämiseksi ja lapsityövoiman käytön estämiseksi Pakistanin Punjabin maakunnassa vuoden 2018 loppuun saakka. Tämän katsauksen jälkeen Stora Enso ei enää raportoi neljännesvuosittain yhteistyöstään ILO:n kanssa Pakistanissa.

Metsätalous ja maankäyttö

Maanvuokrasopimusten korjaaminen Kiinan Guangxissa

Stora Enson Guangxissa vuokraamat, sosiaalisesti omistetut metsämaat

	30.9.2017	30.6.2017	31.12.2016	30.9.2016
Vuokratut, sosiaalisesti omistetut metsämaat, ha	29 701	29 831	30 500	31 127
Vuokratut alueet, joilla ei ole sopimusoikeudellisia puutteita, ha	16 329	16 341	16 480	16 583
Vuokrasopimukset, joissa ei ole sopimusoikeudellisia puutteita, % kaikista sopimuksista	66 %	66 %	66 %	65 %

Sopimuksissa, joissa ei ole puutteita, maan omistusoikeus on selkeä tai ratkaistu ja sopimusprosessi on todistettu lailliseksi, autenttiseksi ja voimassa olevaksi. Sopimusten korjausprosessiin kuuluu dokumentaation tutkiminen, kenttätutkimuksia, oikeudellinen ja toiminnallinen riskianalyysi, sidosryhmäkonsultaatioita, puuttuvan dokumentaation kerääminen ja uusien sopimusten tai sopimuskorjausten allekirjoittaminen suoraan kylien tai talouksien kanssa tai joissain tapauksissa sopimuksen päättäminen.

Stora Enso vuokraa yhteensä 82 744 hehtaaria maata eri puolilla Guangxia. Vuokratuista maista 36 % on sosiaalisesti omistettua maata, joka on vuokrattu kyläyhteisöiltä, kotitalouksilta ja paikallisilta puuviljelmiltä.

Kuten aiemmin on ilmoitettu, Stora Enso harkitsee uudelleen suunnitelmaansa rakentaa kemiallista sellua valmistava tehdas Beihaihin sekä pienentää vuokrattua metsäpinta-alaa Guangxin alueella. Osana tätä prosessia Stora Enson tavoitteena on vuokrata vain maita, joihin ei liity sopimusoikeudellisia puutteita.

Maattomien liikkeen valtaamat alueet Brasilian Bahiassa

Kestävän kehityksen mukaiseen asutusaloitteeseen kuulumattomien maattomien liikkeiden valtaamat alueet

	30.9.2017	30.6.2017	31.12.2016	30.9.2016
Kestävän kehityksen mukaiseen asutusaloitteeseen kuulumattomien liikkeiden valtaamat alueet, ha	3 425	3 566	3 499	3 465

Vuosineljänneksen lopussa maattomien liikkeet, jotka eivät ole mukana kestävän kehityksen mukaisessa asutusaloitteessa, olivat vallanneet 3 425 hehtaaria Veracelin maita. Neljänneksen aikana Veracel jatkoi vallattujen alueiden palauttamista yhtiölle oikeusmenettelyjen kautta ja aloitti uudelleen puuviljelmien hoidon 141 hehtaarin alueella. Veracel on varannut 16 500 hehtaaria maata kestävän kehityksen mukaista asutusaloitetta varten. Vuoden 2016 lopussa Veracelin omistamat maa-alueet olivat yhteensä 215 000 hehtaaria, josta 73 000 hehtaaria on istutettu eukalyptuspuuta sellun tuotantoa varten.

Hiilidioksidi

Tunnusluvut viitetasoon verrattuna¹

	Q3/17	Q3/16	Q2/17	Q1– Q3/17	Q1– Q3/16	2016	Tavoite	Tavoite saavutettava
Fossiilisten hiilidioksidipäästöjen lasku myytävissä olevaa sellu-, paperi- ja kartonkitonnia kohti (kg/t)	-41 %	-44 %	-41 %	-40 %	-41 %	-41 %	-35 %	vuoden 2025 loppuun mennessä

¹ Vuoden 2006 viitetasoon verrattuna. Kattaa tuotannon suorat fossiilisista polttoaineista peräisin olevat hiilidioksidipäästöt ja epäsuorat sähkön ja lämmön ostoon liittyvät fossiilisista polttoaineista peräisin olevat hiilidioksidipäästöt (laajuus 1 ja 2). Historialliset luvut laskettu uudelleen liiketoimintojen myyntien tai datan valmistumisen vuoksi. Ilman yhteisiä toimintoja.

Stora Enso on yli kymmenen vuoden ajan vähentänyt aktiivisesti toimintojensa energiantensiteettiä ja monin paikoin myös riippuvuuttaan fossiilisista polttoaineista. Tällä hetkellä yli 75 % konsernin tuottamasta ja käyttämästä energiasta on peräisin yhtiön sisäisistä ja ulkopuolisista hiilineutraaleista lähteistä. Stora Ensolla on vakaa aikomus vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä entisestään seuraavan kymmenen vuoden aikana mahdollisimman lähelle nolaa teknisesti ja kaupallisesti mahdollisilla keinoilla.

Tällä hetkellä Stora Enso on edellä vuodelle 2025 asettamastaan tavoitteesta. Beihain tehtaan hiilen energiakäytöstä johtuva kielteinen vaikutus konsernin hiilidioksidipäästöihin on otettu huomioon kolmannen vuosineljänneksen luvuissa. Pitkän tähtäimen strategiaa, joka tähtää hiilestä luopumiseen Beihaiissa, on jo ryhdytty laatimaan.

Muut tapahtumat

Lokakuussa Stora Enso sai erinomaisen arvosanan ruotsalaisessa vastuullisuusviestintää koskevassa raportissa. Raportti perustuu tutkimukseen, jossa on mukana 90 yritystä Tukholman pörssin suurten yritysten Large Cap -indeksistä. Sen tavoitteena on kartoittaa ja mitata vastuullisuusviestintää yrityksissä. Raportin on tilannut Mistra Center for Sustainable Markets (MISUM) yhteistyössä Tukholman kauppar korkeakoulun kanssa.

Lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät

Lisääntyvä kilpailu sekä paperi-, sellu-, pakkaus-, puutuote- ja raakapuumarkkinoiden tarjonnan ja kysynnän tasapaino voivat vaikuttaa markkinaosuuteen ja kannattavuuteen. Muutokset maailman taloustilanteesta ja poliittisessa ilmapiirissä, markkinoiden tiukat korjausliikkeet, valuuttakurssien epävakaus ja päämarkkina-alueidemme talouksien heikkeneminen voivat vaikuttaa Stora Enson tulokseen, rahavirtoihin ja taloudelliseen tilanteeseen. Tarkempi kuvaus riskeistä on Stora Enson vuosikertomuksessa, joka on luettavissa osoitteessa storaenso.com/annualreport.

Energiaherkkyyksianalyysi: sähkön, lämmön, öljyn ja muiden fossiilisten polttoaineiden markkinahintojen 10 %:n nousulla olisi noin 15 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan suojausvaikutuksen jälkeen.

Puuraaka-aineen herkkyyksianalyysi: puun hintojen 10 %:n nousulla olisi noin 178 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Sellun herkkyyksianalyysi: sellun markkinahintojen 10 %:n nousulla olisi noin 120 milj. euron välitön positiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Kemikaalien ja täyteaineiden herkkyyksianalyysi: kemikaalien ja täyteaineiden hintojen 10 %:n nousulla olisi noin 53 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Energian, puuraaka-aineen, sellun tai kemikaalien ja täyteaineiden hintojen laskun vaikutus olisi vastakkainen.

Valuuttakurssien herkkyyksianalyysi seuraaville 12 kuukaudelle: Yhdysvaltain dollarin arvon 10 %:n vahvistumisella suhteessa euroon olisi noin 115 milj. euron välitön positiivinen vaikutus vuotuisen operatiiviseen liiketulokseen. Ruotsin kruunun 10 %:n vahvistumisen vaikutus olisi 89 milj. euroa negatiivinen ja Englannin punnan 31 milj. euroa positiivinen. Valuuttakurssien heikkenemisen vaikutus olisi vastakkainen. Luvut ovat ennen suojausvaikutusta ja oletuksena on, että vain yksittäisessä valuuttakurssissa tapahtuu muutoksia.

Konsernin Brasilian-toiminnoista aiheutuu vuosittain Brasilian realissa (BRL) laskettuna noin 120 milj. euron arvoiset suojaamattomat nettokustannukset. Näiden virtojen osalta Brasilian realin arvon vahvistuminen 10 % heikentäisi operatiivista liiketulosta 12 milj. euron verran.

Oikeudenkäynnit

Oikeudenkäynnit Latinalaisessa Amerikassa

Fibria ja Stora Enso omistavat kumpikin 50 % Veracelistä. Yhteisomistusten ehdot on määritelty osakassopimuksessa. Toukokuussa 2014 Fibria aloitti väliesmenettelyn Stora Ensoa vastaan. Yhtiö väitti, että Stora Enso oli rikkonut osakassopimuksen tiettyjä määräyksiä. Fibria on arvioinut, että riitatapauksessa maksettavaksi tuleva intressi olisi noin 54 milj. Yhdysvaltain dollaria (46 milj. euroa). Stora Enso kiistää rikkoneensa sopimusta eikä hyväksy menetelmää, jolla oikeustapauksessa kyseessä olevat intressit lasketaan. Stora Enso ei ole tehnyt kirjanpidollisia varauksia tapauksen vuoksi.

Stora Enso ilmoitti 11.7.2008 liittovaltion tuomarin Brasiliassa antamasta päätöksestä, jonka mukaan Bahian osavaltion Veracelin toiminnalle myöntämät luvat eivät olleet päteviä. Tuomari myös määräsi Veracelin ryhtymään tiettyihin toimenpiteisiin, kuten luonnonmetsän istuttamiseen osaan Veracelin puuviljelmistä. Lisäksi yhtiölle määrättiin mahdollinen 20 milj. Brasilian realin (5 milj. euron) sakko. Veracel kyseenalaistaa päätöksen ja on tehnyt siitä valituksen. Veracel toimii täysin kaikkien Brasilian lakien mukaisesti ja on saanut asiaankuuluville viranomaisilta kaikki tarvittavat ympäristö- ja liiketoimintaluvat teollisuustoiminnoille ja puuviljelmille. Marraskuussa 2008 tuomioistuimien lykkäsi päätöksen täytäntöönpanoa. Veracel ja Stora Enso eivät ole tehneet kirjanpidollisia varauksia metsänistutusten tai mahdollisen sakon vuoksi.

Oikeudenkäynti Suomessa

Markkinaoikeus määräsi joulukuussa 2009 Stora Ensolle seuraamusmaksun kilpailulain rikkomisesta Suomen raakapuumarkkinoilla 1997–2004. Stora Enso ei valittanut päätöksestä. Metsähallitus käynnisti maaliskuussa 2011 oikeudenkäynnin Stora Ensoa, UPM:ää ja Metsäliittoa vastaan. Metsähallitus vaati korvauksia vahingoista, joiden väitetään syntyneen kilpailulain rikkomisesta. Kesäkuussa 2016 antamassaan päätöksessä Helsingin käräjäoikeus hylkäsi Metsähallituksen Stora Ensolle, Metsäliitolle ja UPM:lle esittämän vahingonkorvausvaatimuksen. Metsähallitus on valittanut päätöksestä. Metsähallituksen tekemien vähennysten jälkeen kokonaiskorvausvaatimus vastaajia vastaan on nyt noin 125 milj. euroa ja liitännäisvaade Stora Ensoa vastaan noin 68 milj. euroa.

Lisäksi jotkin suomalaiset kunnat ja yksityiset metsänomistajat ovat käynnistäneet vastaavanlaisia oikeusmenettelyitä. Kokonaiskorvausvaatimus kaikilta vastaajilta on noin 24 milj. euroa sekä liitännäisvaateet yksin Stora Ensoa vastaan noin 5 milj. euroa. Stora Enso kiistää asianosaisten kärsineen minkäänlaisia vahinkoja ja puolustaa määrätietoisesti itseään. Stora Enso ei ole tehnyt kirjanpidollisia varauksia kyseisten kanteiden vuoksi.

Oikeudenkäynti Ruotsissa

Vuoden 2016 heinä- ja elokuussa kuusi ruotsalaista vakuutusyhtiötä nosti kanteen Stora Ensoa vastaan. Korvausvaatimus on noin 300 milj. Ruotsin kruunua (31 milj. euroa), ja se liittyy vakuutuskorvauksiin, joita maksettiin vuoden 2014

metsäpalon takia vahinkoa kärsineille osapuolille Västmanlandin maakunnassa. Stora Enso kiistää olevansa korvausvelvollinen ja vastaa kanteeseen oikeudenkäynnin puitteissa.

Osakepääoma ja osakeomistukset

Vuoden 2017 kolmannen neljänneksen aikana kauppakisteriin merkittiin yhteensä 60 000 A-osakkeen muunto R-osakkeeksi.

Stora Enson liikkeeseen laskemia A-sarjan osakkeita oli 176 446 320 kappaletta ja R-sarjan osakkeita 612 173 667 kappaletta 30. syyskuuta 2017. Yhtiön omistuksessa ei ollut sen omia osakkeita. Stora Enson liikkeeseen laskettuja osakkeita oli yhteensä 788 619 987. Osakkeiden äänimäärä oli vähintään 237 663 686.

Muut katsauskauden tapahtumat

Stora Enson nimitystoimikunta nimitettiin elokuussa.

Nimitystoimikuntaan kuuluvat seuraavat jäsenet: Jorma Eloranta (hallituksen puheenjohtaja), Hans Stråberg (hallituksen varapuheenjohtaja), Harri Sailas (Solidium Oy:n hallituksen puheenjohtaja) ja Marcus Wallenberg (FAM AB:n hallituksen puheenjohtaja).

Nimitystoimikunta valitsi puheenjohtajakseen Marcus Wallenbergin.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 27.4.2017 tehtyjä päätöksiä

Yhtiökokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen, jonka mukaan vuodelta 2016 maksetaan osinkoa 0,37 euroa osakkeelta.

Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen, että hallitukseen valitaan seuraavaan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka nykyisistä jäsenistä Anne Brunila, Jorma Eloranta, Elisabeth Fleuriot, Hock Goh, Mikael Mäkinen, Richard Nilsson sekä Hans Stråberg ja että hallituksen uudeksi jäseneksi valitaan Christiane Kuehne ja Göran Sandberg.

Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen hallituksen jäsenten vuosipalkkioista:

Puheenjohtaja	170 000 euroa
Varapuheenjohtaja	100 000 euroa
Jäsenet	70 000 euroa

Stora Enson tilintarkastajaksi valittiin nykyinen tilintarkastaja tilintarkastusyhteisö Deloitte Oy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka. Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen, että tilintarkastajan palkkio maksetaan talous- ja tarkastuskomitean hyväksymän laskun mukaan.

Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen muuttaa yhtiön yhtiöjärjestyksestä siten, että yhtiökokous valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, kuitenkin niin, että mikäli paikka vapautuu toimikauden aikana, hallitus voi valita keskuudestaan tilalle uuden puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Hyväksyttiin myös ehdotus, jonka mukaan kutsu yhtiökokoukseen julkaistaan yhtiön internetsivuilla, minkä lisäksi tieto kokousajasta ja -paikasta sekä yhtiön internetsivujen osoite julkaistaan vähintään kahdessa suomalaisessa ja kahdessa ruotsalaisessa lehdessä, ja yhtiöjärjestyksen terminologiaa muutetaan niin, että viittaus ”Keskuskauppakamarin hyväksymään tilintarkastusyhteisöön” muutetaan viittaukseksi ”tilintarkastusyhteisöön”.

Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen muuttaa osakkeenomistajien nimitystoimikunnan työjärjestyksestä niin, että osakkeenomistajien nimitystoimikunnan tehtäviin kuuluu valmistella ja tehdä yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinnasta yhdessä hallituksen jäseniä koskevan ehdotuksen kanssa.

Stora Enson hallituksen päätökset

Yhtiökokouksen jälkeen pitämässään kokouksessa hallitus valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Jorma Elorannan ja varapuheenjohtajaksi Hans Stråbergin.

Richard Nilsson (puheenjohtaja), Jorma Eloranta, Mikael Mäkinen ja Christiane Kuehne valittiin talous- ja tarkastusvaliokunnan jäseniksi.

Jorma Eloranta (puheenjohtaja), Elisabeth Fleuriot ja Hans Stråberg valittiin palkitsemisvaliokunnan jäseniksi.

Anne Brunila (puheenjohtaja), Hock Goh ja Göran Sandberg valittiin vastuullisuus- ja yritysetiikkavaliokunnan jäseniksi.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

16.10.2017 kauppakisteriin merkittiin 34 000 A-osakkeen muunnos R-osakkeiksi.

Tämä tiedote on laadittu suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi. Jos eri kieliversioiden välillä on eroja, englanninkielinen versio pätee. Tätä katsausta ei ole tilintarkastettu.

Helsingissä 25. lokakuuta 2017
Stora Enso Oyj
Hallitus

Taloudelliset tiedot

Laadintaperiaatteet

Tämä tilintarkastamaton osavuositarkastus on laadittu osavuositarkastuksia koskevan IAS 34 -standardin ja konsernin vuoden 2016 tilinpäätöksen laskentaperiaatteiden mukaisesti.

Kaikki tämän osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu.

IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut

Konsernin tärkein IFRS:n piiriin kuulumaton tunnusluku on operatiivinen liike-tulos, jonka avulla arvioidaan segmenttien tuloksia ja ohjataan niille resursseja. Operatiivinen liike-tulos koostuu segmenttien liike-tuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liike-tuloksesta, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat poikkeuksellisia eriä, jotka eivät liity tavanomaiseen liiketoimintaan. Tavallisimpia vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ovat omaisuuden myyntivoitot, ylimääräiset omaisuusarvojen arvonalentumiset tai arvonalentumisten peruutukset, toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvat varaukset ja sakot. Yksittäinen vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä ilmoitetaan normaalisti erikseen, mikäli sen tulosvaikutus on yli sentin osakkeelta.

Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloveroista ja nettorahoituseristä.

Liiketoiminnan rahavirta (ei-IFRS) on konsernikohtainen tapa esittää liiketoiminnan rahavirta ilman suojausvaikutusta laajasta tuloksesta ja alkaen operatiivisesta EBITDAsta liike-tuloksen sijaan.

Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS) lasketaan liiketoiminnan rahavirrasta (ei-IFRS), pois lukien investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin, biologisiin hyödykkeisiin sekä osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

Luettelo IFRS:n piiriin kuulumattomista toimenpiteistä esitetään tämän katsauksen lopussa.

Muutos biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannusten raportoinnissa

Stora Enso muutti biologisten hyödykkeiden (eli kasvavan puuston) kasvatuskustannusten raportointia vuoden 2016 viimeisestä neljänneksestä alkaen.

Biologisten hyödykkeiden kehittämiseen liittyvät kulut aktivoidaan yhtiön taseeseen kasvatuskauden aikana eli ennen puunkorjuuta. Korjuuhetkellä aktivoidut kustannukset siirretään biologisista hyödykkeistä varastoon. Ennen raportointimuutosta Stora Enso sisällytti biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannukset operatiiviseen EBITDAan.

Vuoden 2016 viimeisestä neljänneksestä alkaen kyseisiä kasvatuskustannuksia ei enää sisällytetä operatiiviseen EBITDAan, vaan ne esitetään omalla rivillään *Biologisten hyödykkeiden arvon operatiivinen alentuminen*. Tämä muutos vaikuttaa seuraaviin IFRS:n piiriin kuulumattomiin tunnuslukuihin: operatiivinen EBITDA, operatiivinen EBITDA (%) ja nettovelan suhde edellisten 12 kk operatiiviseen EBITDAan. Vertailuluvut on oikaistu vastaamaan uutta raportointirakennetta. Oikaistut luvut esitetään Stora Enson 8.12.2016 julkaistussa pörssitiedotteessa.

Muutoksella ei ole vaikutusta operatiiviseen liike-tulokseen, konsernin virallisen lyhennetyt tuloslaskelman välisummiin tai yhtiön muihin IFRS-lukuihin.

Seuraavia muutoksia standardeihin sovelletaan 1.1.2017 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin

- Muutokset IFRS 10 standardiin, IFRS 12 standardiin ja IAS 28 standardiin: *Sijoitusyhteisöt – Konsernitilinpäätöksen yhdistelemistä koskevan poikkeuksen soveltaminen*. Muutokset sisältävät vapautuksen tytäryhtiöiden konsolidoinnista niissä yrityksissä, jotka täyttävät sijoitusyksikön määritelmän. Muutoksella ei ole konsernin kannalta vaikutusta

Tulevat standardimuutokset, jotka ovat EU:n hyväksymiä mutta eivät olleet voimassa vielä vuonna 2017

Kuten Stora Enson tilinpäätöksessä 2016 on todettu, seuraavilla standardeilla ei uskota olevan merkittävää vaikutusta konsernille:

- IFRS 15: *Myyntituotot asiakassopimuksista*.
- IFRS 9: *Rahoitusinstrumentit*

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Q3/17	Q3/16	Q2/17	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16	2016
Liikevaihto	2 509	2 393	2 528	7 534	7 364	9 802
Liiketoiminnan muut tuotot	36	30	34	94	94	123
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	2	-10	-19	6	-15	9
Materiaalit ja palvelut	-1 466	-1 414	-1 474	-4 438	-4 318	-5 833
Toimituskulut ja komissiot	-239	-234	-245	-729	-702	-920
Henkilöstökulut	-310	-308	-354	-989	-1 015	-1 334
Liiketoiminnan muut kulut	-123	-119	-140	-408	-406	-561
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	5	10	14	35	32	156
Biologisten hyödykkeiden nettomuutos	-20	-22	-20	-52	-59	-261
Poistot ja arvonalentumiset	-124	-130	-119	-385	-337	-398
Liiketulos	270	196	205	668	638	783
Nettorahoituserät	-46	-35	-60	-135	-173	-242
Tulos ennen veroja	224	161	145	533	465	541
Tuloverot	-33	-42	-2	-92	-114	-134
Katsauskauden tulos	191	119	143	441	351	407
Jakautuminen:						
Emoyhtiön omistajat	191	129	146	451	372	463
Määräysvallattomien omistajien osuudet	0	-10	-3	-10	-21	-56
Katsauskauden tulos	191	119	143	441	351	407
Osakekohtainen tulos						
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	0,24	0,16	0,19	0,57	0,47	0,59
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	0,24	0,16	0,19	0,57	0,47	0,59

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. euroa	Q3/17	Q3/16	Q2/17	Q1-Q3/17	Q1-Q3/16	2016
Katsauskauden tulos	191	119	143	441	351	407
Muut laajan tuloksen erät						
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi						
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	4	-10	0	4	-10	-62
Tuloverot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-1	0	0	-1	0	15
	3	-10	0	3	-10	-47
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi						
Osakkuus- ja yhteisyritysten muiden laajan tuloksen erien osuus, joka voidaan siirtää tulosvaikutteiseksi	0	1	2	3	-4	0
Oman pääoman nettoinvestointien muuntoerot	-59	-24	-176	-228	1	124
Määräysvallattomien omistajien osuuden muuntoerot	-2	-1	-2	-4	-5	-3
Nettosijoitusten suojaukset	11	2	21	36	8	-11
Rahavirran suojaukset	3	2	27	27	26	13
Määräysvallattomien omistajien osuus eristä, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteiseksi	0	0	1	0	0	0
Myytavissä olevat sijoitukset	37	31	-22	1	108	138
Tuloverot eristä, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteiseksi	0	0	-8	-7	-6	-1
	-10	11	-157	-172	128	260
Laaja tulos yhteensä	184	120	-14	272	469	620
Jakautuminen:						
Emoyhtiön omistajat	186	131	-10	286	495	679
Määräysvallattomien omistajien osuudet	-2	-11	-4	-14	-26	-59
Laaja tulos yhteensä	184	120	-14	272	469	620

Lyhennetty konsernin tase

Milj. euroa		30.9.2017	31.12.2016	30.9.2016
Varat				
Liikearvo	O	237	238	247
Muut aineettomat hyödykkeet	O	173	180	176
Aineelliset hyödykkeet	O	5 282	5 611	5 624
		5 692	6 029	6 047
Biologiset hyödykkeet	O	458	489	645
Päästöoikeudet	O	15	14	17
Osakkuus- ja yhteisyritykset	O	1 594	1 594	1 455
Myytavissä olevat sijoitukset: noteeratut osakkeet	I	25	42	31
Myytavissä olevat sijoitukset: korottomat	O	276	253	232
Pitkäaikaiset lainasaamiset	I	54	7	9
Laskennalliset verosaamiset	T	154	214	192
Muut pitkäaikaiset varat	O	48	57	58
Pitkäaikaiset varat		8 316	8 699	8 686
Vaihto-omaisuus	O	1 331	1 346	1 290
Versaamiset	T	10	9	6
Lyhytaikaiset korottomat saamiset	O	1 325	1 273	1 280
Korolliset saamiset	I	70	46	128
Rahavarat	I	418	953	781
Lyhytaikaiset varat		3 154	3 627	3 485
Varat yhteensä		11 470	12 326	12 171
Oma pääoma ja velat				
Emoyhtiön omistajat		5 799	5 806	5 624
Määräysvallattomien omistajien osuus		48	62	95
Oma pääoma yhteensä		5 847	5 868	5 719
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät varaukset	O	444	436	390
Muut varaukset	O	110	114	97
Laskennalliset verovelat	T	175	203	235
Korollinen pitkäaikainen velka	I	2 092	2 655	2 604
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	O	48	61	65
Pitkäaikaiset velat		2 869	3 469	3 391
Korollisten velkojen lyhennyserät	I	389	552	650
Korolliset velat	I	557	563	588
Käytössä olevat luottolimiitit	I	5	4	6
Muut varaukset	O	28	20	23
Muut korottomat velat	O	1 722	1 774	1 746
Verovelat	T	53	76	48
Lyhytaikaiset velat		2 754	2 989	3 061
Velat yhteensä		5 623	6 458	6 452
Oma pääoma ja velat yhteensä		11 470	12 326	12 171

O-kirjaimella merkityt erät sisältyvät sidottuun pääomaan.

I-kirjaimella merkityt erät sisältyvät korollisiin nettovelkoihin.

T-kirjaimella merkityt erät sisältyvät nettoverovelkaan.

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16
Liiketoiminnan rahavirta		
Liiketulos	668	638
Suojaustulos laajasta tuloksesta	-3	-1
Ei-kassavaikutteisten erien oikaisu	422	431
Nettokäyttöpääoman muutos	-117	103
Liiketoiminnan rahavirta	970	1 171
Maksetut nettorahoituserät	-166	-156
Maksetut tuloverot, netto	-74	-72
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	730	943
Investointien rahavirta		
Osakkuus- ja yhteisyritysosuuksien hankinnat	-9	-
Myytavissä olevien sijoitusten hankinnat	-8	-2
Tuotot tytäryritysten osakkeiden ja liiketoiminnan myynnistä vähennettynä myydyillä rahavaroilla	4	38
Tuotot osakkuus- ja yhteisyritysten osakkeiden myynnistä	6	26
Tuotot myytävissä olevien sijoitusten myynnistä	-	10
Tuotot ja saadut ennakot aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnistä	43	123
Kiinteän omaisuuden myynnistä maksetut tuloverot	-15	-
Investoinnit	-401	-578
Pitkäaikaisten saamisten nettomuutos	-45	-5
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-425	-388
Rahoituksen rahavirta		
Uusien pitkäaikaisten lainojen nostot	424	329
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-1 007	-606
Lyhytaikaisten lainojen muutos	54	5
Maksetut osingot	-292	-260
Tytäryritysosuuksien osto määräysvallattomilta omistajilta	-	-46
Määräysvallattomien omistajien oman pääoman ehtoiset sijoitukset vähennettynä osingoilla	-	-2
Omien osakkeiden osto ¹	-3	-2
Rahoituksen nettorahavirta	-824	-582
Rahavarojen nettomuutos	-519	-27
Muuntoerot	-17	-5
Nettorahavarat katsauskauden alussa	949	807
Nettorahavarat katsauskauden lopussa	413	775
Rahavarat katsauskauden lopussa	418	781
Käytössä olevat luottolimitit katsauskauden lopussa	-5	-6
Nettorahavarat katsauskauden lopussa	413	775
Myyntit		
Rahavarat	-	1
Muut aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	-	39
Käyttöpääoma	-	6
Korolliset saamiset ja velat	-	3
Määräysvallattomien omistajien osuudet	-	-4
Myytyjen yritysten nettovarot	-	45
Myyntivoitto	-	0
Myyntihinta yhteensä	-	45
Kauppahinnan käteisosa	-	39
Ehdollinen kauppahinta	-	6
Myyntihinta yhteensä	-	45
Edellisen vuoden myynneistä saadut rahavarat	4	-

¹ Konsernin osakepalkkio-ohjelmaa varten ostetut omat osakkeet. Konsernilla ei ollut omia osakkeita syyskuun 2017 lopussa.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, liikearvo, biologiset hyödykkeet ja muut aineettomat hyödykkeet

Milj. euroa	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16	2016
Avaava tase 1.1.	6 518	6 671	6 671
Lisäykset aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	309	468	638
Lisäykset biologisiin hyödykkeisiin	64	67	91
Biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannukset	-46	-46	-141
Vähennykset	-11	-3	-253
Tytäryritysten myynti	0	-39	-39
Poistot ja arvonalentumiset	-385	-337	-398
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos	-6	-13	-120
Muuntoero ja muut	-293	-76	69
Tasearvo yhteensä	6 150	6 692	6 518

Korolliset lainat

Milj. euroa	30.9.2017	31.12.2016	30.9.2016
Joukkovelkakirjalainat	1 364	1 705	1 704
Lainat rahoituslaitoksilta	1 054	1 434	1 475
Rahoitusleasingvastuut	53	56	60
Muut pitkäaikaiset lainat	10	12	15
Pitkäaikainen velka mukaan lukien lyhytaikainen osuus	2 481	3 207	3 254
Lyhytaikaiset lainat	479	452	499
Korkovelat	36	54	44
Johdannaisvelat	42	57	45
Käytössä olevat luottolimiitit	5	4	6
Korolliset velat yhteensä	3 043	3 774	3 848

Milj. euroa	Q1–Q3/17	2016	Q1–Q3/16
Avaava tase 1.1.	3 774	4 197	4 197
Pitkäaikaisten lainojen nostot	424	368	329
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-1 007	-781	-606
Lyhytaikaisten lainojen ja korkovelan muutos	9	-50	-13
Johdannaisvelkojen muutos	-15	-13	-25
Muuntoero ja muut	-142	53	-34
Korolliset velat yhteensä	3 043	3 774	3 848

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Käyvän arvon rahasto													Yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto ja vararahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Vaiheittaisen hankinnan uudelleen arvostuksen ylijäämä	Myytävissä olevat sijoitukset	Rahavirran suojaukset	Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteisyrityksissä	Kertyneet muuntoerot ja nettoinvestointien suojaukset	Kertyneet voittovarot	Jakautuminen emoyhtiön omistajille	Määräys- vallattomien omistajien osuus		
Oma pääoma 31.12.2015	1 342	77	633	-	4	27	-24	-19	-147	3 495	5 388	125	5 513	
Katsauskauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	372	372	-21	351	
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-	-	-	-	-	108	26	-4	9	-10	129	-5	124	
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	-	-	-	-	-	-1	-4	-	-1	-	-6	-	-6	
Laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-	107	22	-4	8	362	495	-26	469	
Osinko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-260	-260	-	-260	
Yritysosot ja -myynnit Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden osto	-	-	-	-2	-	-	-	-	-	-	-	-4	-4	
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	3	-	3	
Oma pääoma 30.9.2016	1 342	77	633	-	4	134	-2	-23	-139	3 598	5 624	95	5 719	
Katsauskauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	91	91	-35	56	
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-	-	-	-	-	30	-13	4	104	-52	73	2	75	
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	-	-	-	-	-	-2	4	-	3	15	20	-	20	
Laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-	28	-9	4	107	54	184	-33	151	
Yritysosot ja -myynnit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1	-1	-	-1	
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1	-1	-	-1	
Oma pääoma 31.12.2016	1 342	77	633	-	4	162	-11	-19	-32	3 650	5 806	62	5 868	
Katsauskauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	451	451	-10	441	
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-	-	-	-	-	1	27	3	-192	4	-157	-4	-161	
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	-	-	-	-	-	4	-4	-	-7	-1	-8	-	-8	
Laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-	5	23	3	-199	454	286	-14	272	
Osinko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-292	-292	-	-292	
Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden osto	-	-	-	-3	-	-	-	-	-	-	-3	-	-3	
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-1	2	-	2	
Oma pääoma 30.9.2017	1 342	77	633	-	4	167	12	-16	-231	3 811	5 799	48	5 847	

Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat

Milj. euroa	30.9.2017	31.12.2016	30.9.2016
Omasta puolesta annetut vakuudet			
Kiinnitykset	6	9	9
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut vakuudet			
Takaukset	4	4	4
Muiden puolesta annetut vakuudet			
Takaukset	31	34	37
Muut omat vastuut			
Vuokrasopimukset seuraavien 12 kk:n aikana	81	86	84
Vuokrasopimukset seuraavien 12 kk:n jälkeen	654	747	753
Eläkevastuut	1	1	1
Muut vastuut	6	9	10
Yhteensä	783	890	898
Kiinnitykset	6	9	9
Takaukset	35	38	41
Vuokrasopimukset	735	833	837
Eläkevastuut	1	1	1
Muut vastuut	6	9	10
Yhteensä	783	890	898

Pääomasitoumukset

Konsernin suorat investointisopimukset olivat 128 milj. euroa (verrattuna 148 milj. euroon 30.9.2016 ja 171 milj. euroon 31.12.2016). Summat sisältävät konsernin osuuden yhteisten toimintojen suorista investointisopimuksista.

Liikevaihto segmentteittäin

Milj. euroa	Q3/17	Q2/17	Q1/17	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16
Consumer Board	639	630	611	2 342	580	599	599	564
Packaging Solutions	318	313	290	1 044	282	259	258	245
Biomaterials	379	371	369	1 376	349	334	342	351
Wood Products	415	440	416	1 595	395	385	433	382
Paper	727	719	748	3 245	760	792	839	854
Muut	593	628	651	2 477	641	559	629	648
Segmenttien välinen liikevaihto	-562	-573	-588	-2 277	-569	-535	-574	-599
Yhteensä	2 509	2 528	2 497	9 802	2 438	2 393	2 526	2 445

Operatiivinen liike-tulos segmentteittäin

Milj. euroa	Q3/17	Q2/17	Q1/17	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16
Consumer Board	86	69	61	254	38	67	76	73
Packaging Solutions	48	40	24	64	19	21	17	7
Biomaterials	88	62	53	224	40	43	57	84
Wood Products	29	35	22	88	17	22	33	16
Paper	29	11	42	211	64	53	43	51
Muut	10	2	13	43	13	13	0	17
Operatiivinen liike-tulos	290	219	215	884	191	219	226	248
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät ¹	0	-6	5	-67	-12	-14	-15	-26
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-20	-8	-27	-34	-34	-9	37	-28
Liike-tulos (IFRS)	270	205	193	783	145	196	248	194
Nettorahoituserät	-46	-60	-29	-242	-69	-35	-99	-39
Tulos ennen veroja	224	145	164	541	76	161	149	155
Tuloverot	-33	-2	-57	-134	-20	-42	-31	-41
Katsauskauden tulos	191	143	107	407	56	119	118	114

¹ Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä konsernin osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloveroista ja nettorahoituseristä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät

Milj. euroa	Q3/17	Q2/17	Q1/17	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä biologisten hyödykkeiden arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	0	0	-3	-133	-167	-6	41	-1
Uudelleenjärjestelykustannukset ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisia	0	0	-14	-19	0	-3	-16	0
Yritysmyyntit	-20	0	0	144	155	0	16	-27
Muut	0	-8	-10	-26	-22	0	-4	0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-20	-8	-27	-34	-34	-9	37	-28
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät	0	-6	5	-67	-12	-14	-15	-26
Yhteensä	-20	-14	-22	-101	-46	-23	22	-54

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät segmentteittäin

Milj. euroa	Q3/17	Q2/17	Q1/17	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16
Consumer Board	-20	-8	-3	-77	-77	0	0	0
Packaging Solutions	0	0	-3	-21	-12	-9	0	0
Biomaterials	0	0	-3	0	0	0	0	0
Wood Products	0	0	0	0	0	0	0	0
Paper	0	0	-18	78	69	0	37	-28
Muut	0	0	0	-14	-14	0	0	0
Liiketuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-20	-8	-27	-34	-34	-9	37	-28
Verojen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	0	1	6	-22	-11	1	-10	-2
Katsauskauden tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-20	-7	-21	-56	-45	-8	27	-30
Jakautuminen:								
Emoyhtiön omistajat	-20	-7	-21	-47	-37	-8	27	-29
Määräysvallattomien omistajien osuudet	0	0	0	-9	-8	0	0	-1
Katsauskauden tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-20	-7	-21	-56	-45	-8	27	-30

Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät¹ segmentteittäin

Milj. euroa	Q3/17	Q2/17	Q1/17	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16
Consumer Board	0	-1	-1	-110	-102	-2	-4	-2
Packaging Solutions	0	0	-1	-1	0	0	0	-1
Biomaterials	-4	-2	-1	-13	-5	-3	-2	-3
Wood Products	0	0	-1	0	0	0	0	0
Paper	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut	4	-3	9	57	95	-9	-9	-20
Liiketuloksen käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät	0	-6	5	-67	-12	-14	-15	-26

¹ Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloveroista ja nettorahoituseristä.

Liiketulos segmentteittäin

Milj. euroa	Q3/17	Q2/17	Q1/17	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16
Consumer Board	66	60	57	67	-141	65	72	71
Packaging Solutions	48	40	20	42	7	12	17	6
Biomaterials	84	60	49	211	35	40	55	81
Wood Products	29	35	21	88	17	22	33	16
Paper	29	11	24	289	133	53	80	23
Muut	14	-1	22	86	94	4	-9	-3
Liiketulos (IFRS)	270	205	193	783	145	196	248	194
Nettorahoituserät	-46	-60	-29	-242	-69	-35	-99	-39
Tulos ennen veroja	224	145	164	541	76	161	149	155
Tuloverot	-33	-2	-57	-134	-20	-42	-31	-41
Katsauskauden tulos	191	143	107	407	56	119	118	114

Euron vaihtokurssit

1 euro on yhtä kuin	Päätöskurssi		Keskipurssi	
	30.9.2017	31.12.2016	30.9.2017	31.12.2016
SEK	9,6490	9,5525	9,5826	9,4673
USD	1,1806	1,0541	1,1132	1,1066
GBP	0,8818	0,8562	0,8725	0,8189

Transaktioriski ja päävaluuttojen suojaukset 30.9.2017

Milj. euroa	USD	SEK	GBP
Arvioitu vuosittainen liiketoiminnan nettorahavirta	1 150	-890	310
Transaktioriskien suojaukset 30.9.2017	-580	500	-160
Suojausprosentti 30.9.2017 seuraaville 12 kuukaudelle	50 %	56 %	52 %

Lisäksi seuraaville 13–15 kuukaudelle on Yhdysvaltain dollarin ja Ruotsin kruunun suojauksia nimellisiltä arvoiltaan 20 milj. euroa ja 7 milj. euroa.

Valuuttakurssimuutosten vaikutus operatiiviseen liiketulokseen

Operatiivinen liiketulos: Valuuttakurssivaikutus, 10 % vahvistuminen	Milj. euroa
USD	115
SEK	-89
GBP	31

Herkkyys perustuu seuraavien 12 kuukauden liiketoiminnan nettorahavirtaan. Laskelmassa ei ole huomioitu valuuttasuojauksia ja siinä oletetaan, että ainoastaan yksittäisissä valuuttakurssissa tapahtuu muutoksia. Valuuttakurssien heikkenemisen vaikutus olisi vastakkainen.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot

Stora Enso määrittää ja esittää rahoitusinstrumenttien käyvän arvon arvostustekniikoittain seuraavan hierarkian mukaisesti:

- Taso 1: identtisten varojen tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla
- Taso 2: muut tekniikat, joissa kaikki kirjattuun käypään arvoon merkittävästi vaikuttavat tekijät ovat todettavissa suoraan tai epäsuorasti
- Taso 3: tekniikat, joissa käytettävillä tekijöillä on merkittävä vaikutus kirjattuun käypään arvoon, mutta tekijät eivät perustu todettavissa oleviin markkinatietoihin

Arvostustekniikat on kuvattu tarkemmin konsernin tilinpäätöksessä.

Rahoitusvarojen ja velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon perusteella: 30.9.2017

Milj. euroa	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Myytavissä olevat sijoitukset	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Rahoitusvarat						
Myytavissä olevat sijoitukset	-	-	-	301	301	301
Pitkäaikaiset lainasaamiset	54	-	-	-	54	54
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	963	-	-	-	963	963
Korolliset saamiset	10	9	51	-	70	70
Rahavarat	418	-	-	-	418	418
Kirjanpitoarvo	1 445	9	51	301	1 806	1 806

Milj. euroa	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Rahoitusvarat jaksotettuun hankintamenuun	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Rahoitusvelat					
Korollinen pitkäaikainen velka	-	-	2 092	2 092	2 371
Korollisten velkojen lyhennyserät	-	-	389	389	389
Korolliset velat	6	36	515	557	557
Ostovelat ja muut korottomat velat	20	-	1 409	1 429	1 429
Käytössä olevat luottolimiitit	-	-	5	5	5
Kirjanpitoarvo	26	36	4 410	4 472	4 751

Milj. euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Rahoitusvaroihin kuuluvat johdannaiset	-	60	-	60
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	-	-	-	-
Myytavissä olevat sijoitukset	25	-	276	301
Johdannaisvelat	-	42	-	42
Ostovelat ja muut korottomat velat	-	-	20	20

Rahoitusvarojen ja velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon perusteella: 31.12.2016

Milj. euroa	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Myytavissä olevat sijoitukset	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Rahoitusvarat						
Myytavissä olevat sijoitukset	-	-	-	295	295	295
Pitkäaikaiset lainasaamiset	7	-	-	-	7	7
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	870	3	-	-	873	873
Korolliset saamiset	5	12	29	-	46	46
Rahavarat	953	-	-	-	953	953
Kirjanpitoarvo	1 835	15	29	295	2 174	2 174

Milj. euroa	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Rahoitusvarat jaksotettuun hankintamenuun	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Rahoitusvelat					
Korollinen pitkäaikainen velka	-	-	2 655	2 655	2 974
Korollisten velkojen lyhennyserät	-	-	552	552	552
Korolliset velat	7	50	506	563	563
Ostovelat ja muut korottomat velat	23	-	1 468	1 491	1 491
Käytössä olevat luottolimiitit	-	-	4	4	4
Kirjanpitoarvo	30	50	5 185	5 265	5 584

Milj. euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Rahoitusvaroihin kuuluvat johdannaiset	-	41	-	41
Myyntisaamiset ja korottomat saamiset	-	3	-	3
Myytavissä olevat sijoitukset	42	-	253	295
Johdannaisvelat	-	57	-	57
Ostovelat ja muut korottomat velat	-	-	23	23

Tason 3 käypään arvoon kirjattujen rahoitusvarojen täsmäytys: 30.9.2017

Milj. euroa	Q1-Q3/17	2016	Q1-Q3/16
Avaava tase 1.1.	253	131	131
Tuloslaskelmaan kirjatut tappiot	-2	5	5
Myytavissä olevien sijoitusten rahastoon kirjatut tappiot/voitot	18	125	104
Lisäykset	7	2	3
Myynnit	-	-10	-11
Tasearvo	276	253	232

Tason 3 rahoitusvarat

Tason 3 rahoitusvarat koostuvat pääasiassa PVO-osakkeista, joiden arvostusmenetelmä on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksessä. Arvostus on herkin sähkön hinnan ja diskonttauskoron muutoksille. Arvostusmallissa käytetty 3,44 %:n diskonttokorko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa +/- 5 %:n muutos sähkön hinnassa merkitsisi +37 milj. euron tai -37 milj. euron muutosta arvostuksessa, +/- 1 %:n muutos diskonttokorossa merkitsisi -28 milj. euron tai +56 milj. euron muutosta arvostuksessa.

Stora Enson osakkeet

Vaihtomäärä

	Helsinki		Tukholma	
	A-osake	R-osake	A-osake	R-osake
Heinäkuu	79 447	52 408 156	135 048	11 487 363
Elokuu	70 864	50 898 253	107 644	12 911 705
Syyskuu	64 948	41 791 108	82 250	9 262 601
Yhteensä	215 259	145 097 517	324 942	33 661 669

Päätöskurssi

	Helsinki, EUR		Tukholma, SEK	
	A-osake	R-osake	A-osake	R-osake
Heinäkuu	11,50	11,30	108,90	107,90
Elokuu	11,07	11,04	104,60	104,20
Syyskuu	11,96	11,95	115,30	115,30

Osakkeiden lukumäärä keskimäärin

Milj.	Q3/17	Q3/16	Q2/17	Q1–Q3/17	Q1–Q3/16	2016
Kausittainen	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6
Kumulatiivinen	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6
Kumulatiivinen, laimennettu	789,9	790,0	789,9	789,9	789,9	789,9

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto, operatiivinen ROCE (%)	100 x	$\frac{\text{Operatiivinen liike-tulos}}{\text{Sijoitettu pääoma}^{1,2}}$
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto, operatiivinen ROOC (%)	100 x	$\frac{\text{Operatiivinen liike-tulos}}{\text{Sidottu pääoma}^2}$
Oman pääoman tuotto, ROE (%)	100 x	$\frac{\text{Katsauskauden tulos}}{\text{Oma pääoma yhteensä}^2}$
Korolliset nettovelat		Korolliset velat – korolliset saamiset
Velkaantumisaste		$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}^3}$
Tulos/osake (EPS)		$\frac{\text{Katsauskauden tulos}^3}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä}}$
Operatiivinen liike-tulos		Liike-tulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuus osakkuus- ja yhteisyritystensä liike-tuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.
Operatiivinen EBITDA		Operatiivinen liike-tulos ilman biologisten hyödykkeiden arvon operatiivista alentumista, aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia, osuutta osakkuus- ja yhteisyritystensä tuloksesta, vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.
Nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan		$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Edellisten 12 kuukauden operatiivinen EBITDA}}$
Kiinteät kulut		Kunnossapito, henkilöstö, muut hallinnolliset kulut, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia
Edelliset 12 kuukautta		Raportointipäivää edeltävät 12 kuukautta
Työtapatuimat (TRI), taajuus		Lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti
Poissaoloihin johtaneet tapaturmat (LTA), taajuus		Poissaoloon johtaneiden tapaturmien määrä milj. työtuntia kohti

¹ Sijoitettu pääoma = sidottu pääoma – nettovervelka

² Katsauskauden keskiarvo

³ Jakautuminen emoyhtiön omistajille

Luettelo IFRS:n piiriin kuulumattomista tunnusluvuista

Operatiivinen EBITDA	Poistot ja arvonalentumiset ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä
Operatiivinen EBITDA, %	Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)
Operatiivinen liike-tulos	Tulos/osake, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä
Operatiivinen liike-tulosprosentti	Nettovelan suhde edellisten 12 kk operatiiviseen EBITDAan
Tulos ennen veroja ja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	Kiinteät kustannukset/liikevaihto
Investoinnit	Operatiivinen ROOC
Investoinnit ilman lisäyksiä biologisiin hyödykkeisiin	Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat
Sijoitettu pääoma	Rahavirta investointien jälkeen

Yhteystiedot

Stora Enso Oyj

PL 309
00101 Helsinki
Käyntiosoite: Kanavaranta 1
Puh. 02046 131

Stora Enso AB

PL 70395
SE-107 24 Stockholm, Sweden
Käyntiosoite: World Trade Center
Klarabergsviadukten 70
Puh. +46 1046 46 000

storaenso.com

storaenso.com/investors

Lisätietoja:

Seppo Parvi, talousjohtaja, puh. 02046 21205
Ulla Paajanen-Sainio, sijoittajasuhdejohtaja, puh. 040 763 8767
Satu Härkönen, viestintäjohtaja, Suomen mediasuhteet, puh. 040 832 7458

Stora Enson viimeisen neljänneksen ja koko vuoden 2017 tulos julkaistaan

9.2.2018

Stora Enson pääomamarkkinapäivä pidetään Lontoossa 8.11.2017.

Stora Enso on johtava maailmanlaajuinen uusiutuvien pakkaus-, biomateriaali-, puu- ja paperiratkaisujen tuottaja. Tavoitteemme on korvata uusiutumattomat materiaalit innovoimalla ja kehittämällä uusia tuotteita ja palveluja, jotka perustuvat puuhun ja muihin uusiutuviin materiaaleihin. Työllistämme noin 25 000 henkilöä yli 35 maassa. Liikevaihtomme vuonna 2016 oli 9,8 miljardia euroa, Stora Enson osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä (STEAV, STERV) ja Nasdaq Stockholm AB:ssa (STE A, STE R). Lisäksi Stora Enson ADR-todistuksilla (SEOAY) käydään kauppaa Yhdysvalloissa. storaenso.com

Stora Ensoon ja sen liiketoimintoihin kohdistuu riskejä ja epävarmuustekijöitä. Tietyt tässä esitetyt lausumat, jotka eivät ole historiallisia tosiasioita, kuten markkinoiden oletettuun kasvuun ja kehitykseen liittyvät lausumat ja muut kasvu- ja tuottavuusolettamat sekä lausumat, jotka alkavat ilmaisuilla "uskoo", "olettaa", "odottaa", "ennustaa" tai muilla vastaavilla ilmaisuilla, ovat tulevaisuudennäkymiin liittyviä kannanottoja. Koska nämä lausumat perustuvat nykyisiin suunnitelmiin, arvioihin ja ennusteisiin, ne sisältävät riskejä ja epävarmuustekijöitä, jotka saattavat johtaa siihen, että tulokset poikkeavat merkittävästi niitä koskevista arvioista. Tällaisia tulevaisuutta koskevilla lausumissa esitetyjä tekijöitä, jotka saattavat merkittävästi muuttaa tuloksia, voivat muun muassa olla: (1) toiminnalliset tekijät, kuten jatkuva menestys tuotannollisessa toiminnassa ja siinä saavutettava tehokkuus, jatkuvat saavutukset tuotekehityksessä, konsernin tavoittelemien asiakkaiden kyky hyväksyä uusia tuotteita ja palveluita, voimassaolevien ja uusien yhteistyösopimusten mukanaan tuoma menestys, muutokset liiketoiminnan strategioissa, kehityssuunnitelmissa tai tavoitteissa, muutokset konsernin patenttien tai muiden tekijänoikeuksien antamassa suojassa sekä pääoman saatavuus hyväksyttävillä ehdoilla; (2) teollisuuden yleiset olosuhteet, kuten tuotteiden kysynnän voimakkuus, kilpailun kovuus, konsernin tuotteiden markkinahinnat maailmalla nyt ja tulevaisuudessa sekä niihin liittyvät hintapaineet, raaka-aineiden hintavaihtelut, konsernin asiakkaiden ja kilpailijoiden taloudellinen tilanne sekä mahdollisten uusien kilpailuvien tuotteiden ja teknologioiden kehittäminen kilpailijoiden toimesta; ja (3) yleinen taloudellinen tilanne, kuten talouskasvu konsernin tärkeimmillä markkina-alueilla sekä valuuttakurssi- ja korkotasovaihtelut. Kaikki lausumat perustuvat johdon parhaaseen arvioon saatavilla olevan tiedon valossa. Stora Enso ei sitoudu päivittämään tai muuttamaan lausumia, paitsi siltä osin kuin siihen on lainmukainen velvollisuus.